



Bakalářská práce

Žena jako pachatelka trestné činnosti v letech 2010 – 2020 v České republice

Studijní program:

B7508 Sociální práce

Studijní obor:

Sociální práce a penitenciární péče

Autor práce:

Jana Pluhářová

Vedoucí práce:

Mgr. Anna Semanová, Ph.D.

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Liberec 2022



Zadání bakalářské práce

Žena jako pachatelka trestné činnosti v letech 2010 – 2020 v České republice

<i>Jméno a příjmení:</i>	Jana Pluhářová
<i>Osobní číslo:</i>	P19000666
<i>Studijní program:</i>	B7508 Sociální práce
<i>Studijní obor:</i>	Sociální práce a penitenciární péče
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky
<i>Akademický rok:</i>	2020/2021

Zásady pro vypracování:

Cíl bakalářské práce: Analýza trestné činnosti páchané ženami v letech 2010 – 2020 v České republice

Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace a vyhodnocení dat, formulace závěrů.

Metoda: Analýza dokumentů.

Při zpracování bakalářské práce budu postupovat v souladu s pokyny vedoucí práce.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce: tištěná/elektronická
Jazyk práce: Čeština

Seznam odborné literatury:

BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, M., 2007. Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti (psychologické a kriminologické aspekty). 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 978-80-7338-063-2.
ČEPELÁK, J., 1978. Kriminologická a penitenciární problematika delikventních žen. 1. vyd. Praha: Bulletin Výzkumného ústavu penologického SNV ČSR.
HORNEYOVÁ, K., 2004. Ženská psychologie. 1. vyd. Praha TRITON. ISBN 80-7254-501-9.
URBANOVÁ, M., ed., 2004. Ženská delikvence jako sociální jev: sborník příspěvků z konference pořádané Katedrou právní teorie Právnické fakulty MU v Brně. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-3609-5.
URBANOVÁ, M., VEČEŘA, M., a kol., 2004. Ženská delikvence – teoreticko-empirická studie k problému právních postojů a hodnotových orientací delikventních žen. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-3608-7.

Vedoucí práce: Mgr. Anna Semanová, Ph.D.
Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Datum zadání práce: 20. dubna 2021
Předpokládaný termín odevzdání: 30. dubna 2022

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Pavel Kliment, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 11. června 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Děkuji Mgr. Anně Semanové, PhD., za trpělivost a cenné rady při tvoření této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala mé rodině a spolužákům za podporu po dobu celého studia.

Anotace

Bakalářská práce *Žena jako pachatelka trestné činnosti v letech 2010 až 2020 v České republice* se zabývá kriminalitou žen, jakožto specifickou trestnou činností. Cílem práce je přiblížit ženu, jako pachatelku a charakterizovat její trestnou činnost v období od roku 2010 do roku 2020. Specifika trestných činů žen jsou zde uvedena na základě informací týkajících se teorií kriminality žen na základě druhů trestných činností. Teorie kriminality žen umožňuje nahlédnutí na páchaní trestné činnosti z různých úhlů, konkrétně pomocí vlivů, které mohou být biologické, psychologické a sociální. Druhy trestné činnosti s ohledem na ženy jako pachatelky posléze poukazují a vysvětlují jaké trestné činy páchají ženy nejčastěji, zároveň poukazují na to, že je nezbytné trestné činy organizovat do jednotlivých celků.

Klíčová slova

Kriminalita, ženská kriminalita, teorie kriminality žen, žena jako pachatelka, trestný čin

Anotation

The bachelor thesis *Woman as a perpetrator of a crime in the years 2010 to 2020 in Czech Republic* deals with female delinquency as a specific crime. The goal of the thesis is to approach a woman as a perpetrator and characterize her criminal activity in the period of time between 2010 and 2020. The specifics of women's crimes are presented here on the basis of information related to theories of female delinquency based on types of crime. The theory of female delinquency allows the crime to be viewed in different angles, specifically through influences that can be biological, psychological and social. The types of crime regard to women as a perpetrators highlights and explains the crimes most often committed by women, while pointing out the need to organise crime into individual units.

Key words

Crime, Women's crime, Women's crime theory, Woman as a perpetrator, Crime

Obsah

ÚVOD	7
1 Základní pojmosloví.....	9
2 Kriminalita žen	14
2.1 Teorie kriminality žen	14
2.1.1 Biologická teorie kriminality	15
2.1.2 Psychologická teorie kriminality	16
2.1.3 Sociologická teorie	17
2.2 Druhy trestné činnosti s ohledem na ženy jako pachatelky	18
2.2.1 Násilná kriminalita.....	19
2.2.2 Majetková kriminalita.....	23
2.2.3 Mravnostní kriminalita	24
2.2.4 Hospodářská kriminalita	26
3 Žena jako pachatelka trestné činnosti v letech 2010–2020 v České republice	28
3.1 Hlavní cíl výzkumu, metodologie	28
3.1.1 Hlavní cíl výzkumného šetření	28
3.1.2 Metodologie	28
3.2 Charakteristika výzkumného vzorku	29
3.3 Průzkumná zjištění	29
3.4 Diskuse	44
3.5 Vyhodnocení výzkumných otázek	46
3.6 Navrhovaná opatření	49
ZÁVĚR	51
Seznam použitých zdrojů	52

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Počty trestných činů násilné kriminality	32
Tabulka 2 – Počty trestných činů majetkové kriminality	33
Tabulka 3 – Počty trestných činů mravnostní kriminality	34
Tabulka 4 – Počty trestných činů hospodářské kriminality	36
Tabulka 5 – Celková odsouzenost	37
Tabulka 9 – Věkové složení odsouzených žen	38
Tabulka 6 – Počty odsouzených mladistvých včetně žen	40
Tabulka 7 – Vývoj počtů žen ve VTOS dle jednotlivých délek do roku 2015	41
Tabulka 8 – Vývoj počtů žen ve VTOS dle jednotlivých délek od roku 2016	42

Seznam grafů

Graf 1 – Celková kriminalita	30
Graf 2 – Celková kriminalita žen.....	31
Graf 3 – Vývoj násilné kriminality žen	32
Graf 4 – Vývoj majetkové kriminality žen	33
Graf 5 – Vývoj mravnostní kriminality žen.....	35
Graf 6 – Vývoj hospodářské kriminality žen.....	36
Graf 7 – Celková odsouzenost	37
Graf 11 – Věkový přehled odsouzených žen	39
Graf 8 - Vývoj odsouzených mladistvých včetně žen	40
Graf 9 – Vývoj délek uložených trestů žen ve VTOS do roku 2015	42
Graf 10 – Vývoj délek uložených trestů žen ve VTOS od roku 2016.....	43
Graf 12 - zastoupení jednotlivých druhů kriminality žen od roku 2010 do roku 2020 ..	45

ÚVOD

Kriminalita žen i mužů se ve společnosti vyskytuje již mnoho desetiletí. Postupem času měnila svou podobu a promyšlenost. Ženská kriminalita stála vždy ve stínu kriminality mužské. Nabízí se také otázka, proč byla dlouhou dobu ženská kriminalita značně opomíjena. Trestné činy, které páchaly ženy byly méně závažné, a ne tolik časté, z tohoto důvodu se lidé těmito činy nezabývali. Pokud se hovořilo o pachateli, téměř vždy si pod tímto pojmem společnost představovala muže a žena byla spíše brána jako možná oběť trestného činu. Je to snad tím, že ženy jsou viděny společností jako slabé bytosti, které nemají dispozice k takovému chování? Nebo tím, že jsou slabší konstrukce? Otázek bylo mnoho. Žena je vnímána jako bytost, která v sobě nese něhu, pochopení, lásku a podobné kladné pocity a vlastnosti. Je předurčena k mateřství a výchově dětí, což není v souladu s kriminálním jednáním. Díky postupnému vývoji a zkoumání žen jako pachatelek trestné činnosti a také díky teoriím, které jsou mimo jiné obsaženy v této bakalářské práci se zjistilo, že ženy jsou mnohdy rafinovanější a krutější co se týče páchání trestné činnosti. Jejich činy bývají promyšlenější a lépe utajovanější. Na vzniku pachatele nebo pachatelky (rozeného zločince) se podílí mnoho faktorů.

Bakalářská práce, která se zabývá ženou jako pachatelkou trestné činnosti má za cíl analyzovat trestnou činnost žen v rozmezí od roku 2010 do roku 2020 v České republice.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části. Na část teoretickou a na část empirickou. V teoretické části autorka nejprve seznámí čtenáře se základními pojmy, které jsou nezbytné pro pochopení celého tématu. Dále je zde uvedena kapitola týkající se teorií o ženské kriminalitě, které rozebírají vlivy biologické, psychologické a sociologické. Právě teorie ženské kriminality se snažily vysvětlit faktory, které mají vliv na vznik pachatele a zároveň přiblížit rozdíly mezi mužskou a ženskou kriminalitou a daly vzniknout nejen teoriím biologickým, psychologickým a sociologickým. Konkrétně tyto tři teorie byly vybrány na základě toho, že nejlépe vystihují vlivy na ženy i muže, díky kterým se pak vyskytuje deviantní chování, vyúsťující v kriminální jednání.

Další kapitola se věnuje druhům kriminality s ohledem na ženy jako pachatelky. Tato kapitola nám umožní přehled různých trestných činů. Kriminalita se rozděluje především na čtyři základní druhy, a to na kriminalitu násilnou, majetkovou, mravnostní

a hospodářskou. Kapitola uvádí informace o jednotlivých druzích trestné činnosti a zároveň uvádí nejčastější trestné činy páchané ženami.

Druhá část, a tedy empirická část bakalářské práce se věnuje průzkumu týkajícího se celkových počtů registrované kriminality páchané ženami. Do průzkumu celkových počtů byl zahrnut průzkum týkající se jednotlivých druhů kriminality s ohledem na ženy jako pachatelky. Dále zde nalezneme Průzkum odsouzenosti, který uvádí celkový počet odsouzených mužů i žen v průběhu 10 let a dále je konkrétně zaměřen na odsouzené mladistvé. V neposlední řadě je v této bakalářské práci uveden vývoj počtu žen vykonávajících trest odnětí svobody dle jednotlivých délek a věkové složení odsouzených žen.

1 Základní pojmosloví

S ohledem na téma mé bakalářské práce považuji za důležité se věnovat pojům, které jsou nezbytné pro pochopení celého konceptu bakalářské práce.

Kriminologie

V rámci kriminálních věd bychom mohli kriminologii považovat za pojem, který má nejobecnější postavení. Původ slova rozdělujeme na latinské slovo „crimen“ a řecké slovo „logos“, přičemž „crimen“ bychom mohli přeložit jako zločin a logos jako vědu, nauku nebo učení. V písemné podobě se tento název objevil v roce 1885 v publikaci s názvem „Criminologia“, jejímž autorem byl italský právník a kriminolog se jménem Raffaele Garofalo (Gřivna a kol., 2019, s. 23). Samostatnou vědou se stala kriminologie ve druhé polovině 19. století a jelikož se stále vyvíjela, došlo k rozšíření předmětu zkoumání. Gřivna a kol. (2019, s. 25) uvádí, že *„předmětem kriminologie je nejen zločin jako takový, ale též jeho pachatel a oběť, stejně jako příčiny, které ke zločinu vedly.“*

Kriminologie úzce spolupracuje s mnoha vědními disciplínami jako jsou sociologie, psychologie, etika, medicína, antropologie nebo genetika. Tuto vědu tedy můžeme považovat za multidisciplinární. Dle Zoubkové (2004, s. 12) se právě v průběhu 19. století kriminologie vyvíjela. Už v tuto dobu bylo patrné, jaké zdroje patřily mezi ty zásadní. Například psychologie a etika, společně s filozofií a pedagogikou, byly využívány při odůvodňování účelu trestání a ovlivňovaly jednotlivé kriminologické směry.

Psychologie a forenzní psychologie pomáhají při výzkumech týkajících se osobnosti pachatele a jeho vztahu ke spáchanému činu. Psychické poruchy, které hrají roli při páchání trestné činnosti jsou doménou další vědní disciplíny – psychiatrie. K analýze příčin a porozumění obecným zákonitostem sociálních a kulturních jevů a procesů je nápomocna sociologie apod.

Dle slov Vichlendy a Krčka (2011, s. 15) je pro kriminologii velmi užitečné se zdokonalovat a propojovat její systém s jinými vědami. *„Zásadním a trvalým úkolem kriminologie je získávání poznatků, s jejichž pomocí lze regulovat kriminalitu ve společnosti. Funkcí kriminologie je tedy dávat podněty ke zdokonalování teorie*

a praktických opatření v rámci kontroly kriminality. Soustava opatření určených ke kontrole kriminality představuje otevřený systém, který se neustále doplňuje na základě nových poznatků o etologii kriminality a zkušeností z realizace opatření přijatých v praxi.

Praktická realizace doporučení z těchto poznatků je pak věcí subjektů působících ve sféře praktické kriminální politiky.“ Ovšem nejbližší má kriminologie k tzv. kriminálním vědám, do kterým můžeme zahrnout například nauku trestního práva, kriminalistiku a kriminální politiku (Gřivna a kol., 2019, s. 27).

Kriminalita

Kriminalita je velmi rozsáhlý pojem, na který můžeme nahlížet z mnoha hledisek. Je totiž brána jako hromadný jev, který se skládá z mnoha prvků. Jako definici můžeme uvést, že se jedná o sociálně patologický jev, který se nachází ve společnosti již mnoho století, pouze mění své formy. Urbanová (2004, s. 17) vysvětluje kriminalitu jako „*souhrn společensky podmíněných činů, které mají relativně hromadnou povahu, ve zvýšené míře ohrožují společenskou činnost a jsou proto platným zákonodárstvím prohlášeny za trestné.*“ Kriminalitu můžeme chápat jako druh deviantního chování. Sociální deviace je odchylka od standartního chování, které se ve společnosti od ostatních očekává. Obecněji můžeme říct, že je to „*odchylka od kulturně očekávaných pravidel chování*“ (Urbanová, 2004, s. 14).

Ženskou kriminalitou se mezi 90. lety 20. století a 60. lety 20. století, nezabývalo mnoho odborníků. Tento fakt se změnil po průlomových pracích amerických autorek F. Adlerové a R. L. Simonové, které se ženskou kriminalitou zabývali a viděli souvislosti mezi jejím nárůstem a ženskou emancipací. Dle jejich názoru „*jakmile ženy docílí podobných sociálních pozic jako muži, budou mít podobné vzory kriminality, a to zejména u zločinů páchaných ve spojitosti s výkonem povolání*“ (Urbanová, Večeřa, a kol., 2004, s. 13).

Zoubková (2004, s. 13-14) uvádí dvě základní pojetí kriminality, kterými jsou tzv. legální pojetí kriminality a sociologické pojetí. Legální nebo také juristické pojetí kriminality chápe tento jev ve spojení s teorií práva, kdy je kriminalita jakýmsi souhrnem jednání, které trestní právo posuzuje jako trestný čin. V tomto pojetí rozdělujeme kriminalitu na základě dvou přístupů v tvorbě právních norem. Jsou jimi přirozené a pozitivní právo. Přirozené právo je vysvětlováno jako přirozený zločin, který vychází od Boha či

z přírody. Jedná se například o krádeže, ale také o znásilnění nebo vraždy, kdy jsou tato jednání v každé společnosti brána za trestné činy. Pozitivní právo vyjadřuje trestné činy, které společnost zakazuje nebo nepřijímá, tzv. „*delicta mere prohibita*“ (Zoubková, 2004, str. 13).

Další definice kriminality se nazývá tzv. sociologické pojetí kriminality, kdy jde trestní právo do pozadí. V tomto případě je tedy také prostor pro kritický náhled na trestní právo. Urbanová (2004, s. 17) vymezuje sociologickou definici jako kriminalitu, která je založená na teorii odchýlného nebo deviantního chování. Domnívá se, že je tato definice materiálním vymezením kriminality.

Kriminalita tedy odporuje normám trestního zákona, a to nezávisle na tom, zda kriminální chování bylo odhaleno nebo nikoliv. Je třeba si uvědomit, že informace, které získáváme ze statistik kriminálního chování obsahují registrované údaje, které byly registrovány na oficiálních stránkách. Jak uvádí Urbanová (2004, s. 17) oblast latentní kriminality v souvislosti s ženskou kriminalitou se často diskutuje, ovšem uvádí se dvě řešení:

- a) *„je to zapříčiněno tím, že se ženy chovají skutečně méně kriminálně, a sice i tehdy, když je nikdo nepozoruje,*
- b) *nebo je to tím, že se ženy sice potajmu chovají často stejně kriminálně jako muži, ale že jsou ze strany trestněprávních orgánů méně kriminalizovány – to znamená odhaleny a odsouzeny.“*

Trestný čin

Pojem trestný čin je definován v zákoně č. 40/2009 Sb., trestním zákoníku. V obecné části trestního zákoníku je vymezen samotný pojem trestný čin. Ten je podle § 13 odst. 1 trestního zákoníku popsán jako „*protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“. K tomuto je však třeba zahrnout i druhou definici k pojmu trestného činu, kterou nalezneme ve výkladových ustanoveních. Podle § 111 trestního zákoníku se trestný činem rozumí „*jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc*.“ Ve zvláštní části trestního zákoníku jsou pak popsány jednotlivé skutkové podstaty trestných činů, včetně okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby. Toto pojetí odpovídá požadavkům stanoveným Listinou základních práv a svobod, která ve svém článku 39 uvádí, že „*Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné*

újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.“ Zároveň je takovéto vymezení trestných činů a sankcí v souladu s právními zásadami nullum crimen sine lege a nulla poene sine lege, tedy volně přeloženo, že není trestného činu a trestu bez zákona.

Trestné činy se podle závažnosti dělí na přečiny, zločiny a zvlášť závažné zločiny.

Podle trestního zákona se čin stává trestným, jakmile splňuje všechny znaky skutkové podstaty, které jsou v tomto zákoně uvedeny. Podle §14 odst. 2) a 3) – *„Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let“* a *„Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deseti let“* (trestní zákoník č.40/2009 Sb.).

Pachatel

Slovem pachatel se rozumí trestně právní označení osoby, která se dopustila činu označeného zákonem jako čin trestný, označuje ovšem i některé osoby, které orgány činné v trestném řízení trestně nestíhají. Pachatelem je podle § 22 trestního zákoníku ten, *„kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná“*. Samotná osobnost pachatele je v kriminologii *„nejčastěji chápána jako hypotetický konstrukt vyjadřující vnitřní dynamickou organizaci lidské psychiky, která determinuje její vnější projevy“* (Nakonečný in Gřivna, 2019, s. 95). Obecněji bychom mohli říct, že osobnost, v tomto případě osobnost pachatele, se skládá z trvalých vlastností, které během našeho vývoje vytváříme. Tyto vlastnosti předurčují to, jakým způsobem jsme schopni jednat s lidmi, jaké budeme mít mezilidské vztahy i širší sociální vztahy nebo jakým způsobem jsme schopni se adaptovat na okolí. Tato fakta jsou nezbytná pro pochopení a vysvětlení kriminálního jednání jedinců nebo skupin, ovšem velkou roli zde hraje také to, že díky pochopení kriminálního jednání jsme schopni udělit si cíl eliminovat toto jednání. Taková eliminace se pak stává předpokladem k zacílení preventivních opatření proti kriminalitě. K získání informací rozlišujících poznatky o pachateli jako individuu, popřípadě o pachatelích jako sociální skupině a jejich rozlišení od nepachatelů, pomáhá kriminologický výzkum. Takový výzkum se nemusí týkat pouze teorií osobnosti pachatele. K vědeckému poznání patří také typologie

pachatelů, která nahlíží na osobnost pachatele z různých směrů a pomáhá tak k získání poznatků, které jsou zásadní pro popis jeho osobnosti. Grivna (2019, s. 96) vysvětluje typologii jako metodu, která umožní rozčlenit jevy, objekty a soustavy pomocí typů. „*Typologie umožňuje v kriminologii rozčlenit pachatele trestných činů (osoby i osobnosti) podle určitých kritérií, znaků či souboru znaků do skupin, z nichž každou lze charakterizovat pomocí určitého modelu, prototypu, typu.*“ Jedná se v tomto případě o:

- „*typologii upřednostňující vliv biologických dispozic,*
- *typologii upřednostňující vliv psychických dispozic,*
- *typologii upřednostňující vliv sociálního prostředí,*

kdy každá osobnost neinklinuje pouze k jedné typologii a nemůžeme je tedy považovat za „čistý“ typ. Jelikož jsou typologie pachatele zahrnuté také v teoriích o kriminalitě žen dovolím si jejich popis rozebrat až v následující kapitole.

2 Kriminalita žen

Následující podkapitola se bude zabývat teoriemi ženské kriminality, které nám umožňují zamyslet se nad tím, zda skutečně mají některé ženy větší tendence páchat kriminální činnost díky určitým vlivům.

2.1 Teorie kriminality žen

Kriminologické teorie ženské kriminality se snaží především vysvětlit rozdíly mezi kriminalitou mužů a žen (Urbanová a kol., 2004, s. 29). Teorie o ženské kriminalitě jsou různé, ovšem téměř vždy mají společné dělení, které je orientované buď biologicky, psychologicky nebo sociologicky. Dochází proto k různým fyziologicky a morálně orientovaným úvahám. Právě dle Blatníkové (2007, s. 10) „*Ize pokusy o výklad ženského kriminálního chování a rozdílů mezi kriminalitou mužů a žen charakterizovat postupným přechodem od úzce zaměřených (biologicky, psychologicky, sociologicky) koncepcí ke komplexnějším teoriím, které považují kriminální chování za výsledek souhry vnitřních i vnějších činitelů.*“

Je ovšem zapotřebí říct, že hlavní proud kriminologie nijak nezohledňoval ženské odlišnosti. Teorie vysvětlující kriminalitu žen měly nejprve za to, že pro ženy je přirozená pasivita, emocionální citlivost, závislost a mateřkost, což nejsou vlastnosti, které by měly vést ke kriminálnímu chování. Ženské odlišnosti v kriminalitě jsou opomíjeny, protože feministicky orientovaní kriminologové tvrdí, že jejich autoři staví nejčastěji na analýze kriminality mužů a zobecňují obě pohlaví. Rozdílnost ženské a mužské kriminality posuzují údajně pouze z hlediska mužské optiky.

Raná kriminologická koncepce reprezentovaná především C. Lombrosem nebo S. Freudem vidí ženu jako bytost převážně slabou a v určitém smyslu podřízenou. Kriminologové zaměřeni na feministickou kriminologii tvrdí, že muži, kteří páchají trestnou činnost reprezentují své hrdinské kvality a svou sílu. Kriminalita je, dá se říct, nálepkována jako odvážná a vzrušující. Oproti tomu kriminalita žen spočívá dle jejich názoru v duševní nemoci nebo je důsledkem morálního selhání.

2.1.1 Biologická teorie kriminality

Výše zmiňovaný C. Lombroso byl hlavním představitelem biologické teorie. Zajímal se především o antropologické vysvětlení kriminality. Tvrdil, „že ženy jsou méně kriminální proto, že mají slabší tělesnou konstrukci“ (Urbanová, 2004, s. 29). Díky jeho výzkumu tělesných proporcí odsouzených našel systém znaků, kterými charakterizoval zločince.

Svou teorii později rozšířil o koncepci rozeného zločince, kde charakterizoval systém znaků, které se dle jeho názoru shodují se znaky primitivních lidí. „Mezi jinými jsou to např, tmavé krátké vlasy, mohutné čelisti, silné zuby s ostrými špičáky“. Další charakteristika popisuje rozenou pachatelku jako ženu s maskulinními rysy. A to konkrétněji „s nedostatkem mateřského instinktu, a naopak zesíleným pohlavním pudem, sklonem k tuláckému životu, zálibám v mužských sportech, náruživostech, v mužském oděvu, aj.“

I když se jedná o koncepci rozeného zločince, ženy se dle jeho názoru rodí rozenými zločinci málokdy. Dodává, že „pokud už se však žena jako rozený zločinec vyskytne, je horší než muž, je fakticky monstrem, vyznačuje se větší krutostí, mstivostí, hrabivostí, také větší vitalitou a necitlivostí k bolesti. Kombinuje v sobě ty nejhorší vlastnosti muže i ženy“ (Urbanová, 2004, s. 22).

Probíraným tématem je zde také prostituce. Dle Lombrosa „prostituce u žen představuje logický, správný ekvivalent promyšlenější a pestřejší mužské kriminality“ (Blatníková, 2007, s. 11). I Urbanová (2004, s. 29) zmiňuje, že prostituce je jakousi náhradou kriminální činnosti.

Další velmi zajímavá biologická teorie vznikala ve 20. letech 20. století. Jejím představitelem byl Erich Wulffen. Celá tato teorie má jakýsi sexuální podtext. Hlavním výzkumným bodem bylo zdůvodnění nízké úrovně kriminální aktivity ženy. Blatníková (2007, s.11) ve své publikaci uvádí, že dle Ericha Wulffena téměř vše tkví v „sexuální senzibilitě“ ženy, která je podle něj ve vztahu s pasivitou. To se projevuje i v její nižší dispozici k páčání trestné činnosti (ženská pasivita tak ženy chrání před kriminalitou). Urbanová (2004, s. 29) také zmiňuje že ženy jsou podle mnoha autorů pasivnější a klidnější, což vede k menšímu páčání trestné činnosti obecně.

Naopak momenty, kdy je žena náchylná ke kriminálnímu chování vidí Wulffen v jejích „krizových obdobích“. Díky takovým obdobím má v sobě žena zločinnost údajně

zakořeněnou. Jedná o období jako je „menstruační cyklus, gravidita, šestinedělí a klimakteria.“ Důraz kladl také na premenstruační syndrom, kdy dle jeho slov žena není schopna unést své emoce. Blatníková (2007, s. 11) u vádí, že k „delikventnímu jednání tak může v tomto období docházet následkem zborcení vnitřních zábran, zejména u žen disponovaných (emočně labilních, s disharmonickou strukturou osobnosti, v konfliktních situacích apod.). Tento koncept se ale podle všeho stal zdrojem kritiky. Vědci se shodují, že takové cykly jsou přirozenou součástí ženského života. Neovlivňují tedy ženu natolik vážně, aby páchala trestnou činnost. *„Při diskusích o vlivu fyziologických cyklů na trestnou činnost žen je třeba připomenout, že jde o jev, který u naprosté většiny žen nevyvolá žádné mimořádné komplikace, jež by vedly ke změnám psychického stavu a chování ženy, vyústující v kriminální jednání.“*

2.1.2 Psychologická teorie kriminality

Takový typ teorie se soustředí na vysvětlení kriminality zkoumáním lidské psychiky. Co se týče žen, mnoho odborníků se shoduje na názoru, že se dopouští trestných činů díky emočním důvodům. U mužů je to pak proto, že u nich převládají důvody jako egoismus, surovost nebo chamtivost (Urbanová, 2004, s.29).

Ať už se jedná o ženy nebo o muže, při vzniku kriminality se u nich upozorňuje na výskyt disociační poruchy osobnosti. *„Lhostejnost ke společenským pravidlům a závazkům, nedostatek citu a chladný zájem o ostatní. Velký rozpor mezi chováním a převládajícími sociálními normami. Chování nelze dostatečně ovlivnit zkušeností, včetně trestu. Malá tolerance k zátěži a nízký práh pro agresivní explozi“*, takto vysvětluje Urbanová definici uvedené poruchy – psychopatie. H.J. Eysenk se této teorii věnoval. Měl za to, že pachatelé trestné činnosti se vyznačují vysokou genetickou náchylností a psychoticismem. Dle jeho výzkumu je výskyt psychoticismu mnohonásobně vyšší u pachatele kriminální činnosti než u ostatní ženské populace. Urbanová (2004, s. 21) dále zmiňuje, že u žen se z psychologických faktorů významně podílí na vzniku kriminality alkoholová nebo drogová závislost a také zkušenost se sexuálním zneužíváním. Dle mnoha výzkumů měla velká část uvězněných žen závislost na drogách, byla sexuálně zneužívána nebo pocházela z rodin, ve kterých se vyskytovalo násilí. Ačkoli je psychoanalytická literatura týkající se kriminálního chování celkem rozsáhlá, nelze říct, že by výrazněji přispěla k řešení znaků specifických pro ženskou kriminalitu. Pozornost ohledně vlivu psychiky

na delikventní chování byla spíše věnována pojetím pudů jakožto něčeho, co je považováno za zdroj kriminálního chování, dále byla věnována impulsivitě a dynamice chování jedince. Příčina takového chování tkvěla ve specifických poruchách raného vývoje jedince, která vedla k pocitům viny (Blatníková, 2007, s. 13).

Díky studiu Konopkové si můžeme vytvořit představu společných znaků reprezentujících možnost delikventního chování. Po vyslechnutí mladých delikventek vyvodila společné znaky jako je úzkost, negativní pohled na sebe samotnou, pocit izolovanosti nebo opozice vůči autoritě. Ovšem dle Blatníkové (2007, s. 13) takové znaky jsou vcelku typické pro většinu dospívajících žen. Jak dále uvádí, jsou to znaky, které se mohou vyskytovat také u nedelikventních adolescentek.

Ženská psychologie a psychologie obecně je velmi složitá. Její rozebírání související se ženou jako možnou pachatelkou trestné činnosti by zabralo opravdu velmi mnoho času. Můžeme se ale pozastavit nad ženskou psychologií rozebíranou autorkou Karen Horeyovou. Její publikace (2004) o ženské psychologii rozebírá témata jako je například vznik kastrálního komplexu u žen, útek od ženskosti nebo potlačenou ženskost a další. Je překvapující, že velká část těchto témat se zaobírá tím, že ženy ve skutečnosti závidí mužům jejich pohlavní orgán, a tedy penis. Tím, že ho nemají se cítí méněcenné a méně obdarované přírodou. Tento fakt posléze může vést k mnoha spekulacím o tom, že se ženy ve skutečnosti chtějí více přiblížit mužům a dokázat jim jejich sílu a moc, i takové chování v závislosti na dalších faktorech může vést ke kriminálnímu jednání.

2.1.3 Sociologická teorie

Prostředí, ve kterém člověk vyrůstá nebo pobývá, výrazně ovlivňuje jeho chování, formování a socializaci. Ve 20. letech 20. století vznikala na univerzitě v Chicagu sociologická škola, která považovala za nutné zkoumat „individuální organismus v rámci složitějšího celku“. Čímž bylo myšleno studium prostředí, ve kterém jedinec žije, zda ho prostředí skutečně ovlivňuje a jak dlouho takové ovlivňování může trvat. Vědci se snažili nasbírat data týkající se sociálních ukazatelů, mezi které zahrnuli míru delikvence mladistvých, záškoláctví, recidivu a kriminalitu dospělých. Díky studiu zjistili, že *„jednotlivá geografická prostředí si zachovávala konzistentní míru delikvence po mnoho let, resp. Relativně vysokou nebo nízkou kriminalitu si tato místa zachovávala bez ohledu na to, jaký etnický nebo národnostní původ měli obyvatelé, kteří v rozličných dobách na*

daných místech žili“ (Gřivna a kol., 2019, s. 63). Je zapotřebí dodat, že v etnicky heterogenních komunitách delikvence není zapříčiněna kriminální kulturou etnických menšin. Je to spíše tím, že takové menšiny byly nerovnoměrně umísťovány do nejchudších a znevýhodněných lokalit. V takových lokalitách měly komunity problém s rozličným kulturním zázemím a nebyli schopni řádně dohlížet na své mladistvé děti, což vedlo ke zvyšování delikvence dívek i chlapců. Jak ale dodává Gřivna (2019, s. 63): „nedá se ovšem říct, že by chudé komunity byly sami o sobě deviantní; i v místech s nejvyšší mírou delikvence převažovali obyvatelé dodržující zákony a konvenční tradice:“

Jako nejvýznamnější teorii bych uvedla teorii anomie založenou É. Durkheimem, zakladatelem sociologie. Durkheim se zabýval především soudržností společnosti. „Zkoumal, co vede lidi k vzájemné spolupráci a solidaritě, k zachování zákonů a mravních norem. Jako anomii označoval Durkheim stav absence závazných norem a hodnotové dezorientace, který má za následek prudký nárůst zločinnosti a dalšího patologického jednání“ (Gřivna a kol., 2019, s. 64-65). Zločinnost je jev, který je přirozený a vyskytuje se v každé společnosti. Pokud se kriminalita stane ve společnosti něčím, co má být hlídáno a co vyvolává rozhořčení, kriminalita pak pomáhá utvářet kolektivní vědomí o tom, co je správné a co nikoli. Jsou ale případy, kdy může deviantní chování vyvolávat ve společnosti změny.

2.2 Druhy trestné činnosti s ohledem na ženy jako pachatelky

Trestná činnost je rozmanitá, musí být tedy přehledně zorganizována do jednotlivých celků, které jsou složeny z podobných trestných činů, respektive činů založených na podobné bázi. Zákonodárce se s tímto vypořádal tak, že zvláštní část trestního zákoníku rozdělil do jednotlivých hlav, které mají shodný druhový objekt, tedy hodnoty a zájmy chráněné trestním zákoníkem. Hlav je celkem třináct a jejich pořadí napovídá, jaké trestné činy jsou považovány za nejzávažnější. V současném zákoně č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku jsou na prvním místě trestné činy proti životu a zdraví, kdy za zcela nejzávažnější trestný čin, který trestní zákoník vymezuje jako první, je považována vražda. Mezi druhy trestné činnosti podle jiného rozdělení zahrnujeme násilnou kriminalitu, mravnostní kriminalitu, majetkovou kriminalitu a kriminalitu hospodářskou. Dle policejních statistik, které se vyskytnou ve výzkumné části bakalářské práce si

můžeme povšimnout dělení dle specifických skupin. Policejní statistiky uvádějí ještě tzv. obecnou kriminalitu, která zahrnuje dohromady kriminalitu násilnou, mravnostní a majetkovou dále se zde uvádí také kriminalita zbývající a vojenská.

2.2.1 Násilná kriminalita

Pojem násilná kriminalita je používán především v kriminologii. Pokud bychom chtěli násilnou kriminalitu vyjádřit pomocí trestního práva, hovořili bychom například o trestných činech proti životu a zdraví, proti rodině a dětem nebo o trestných činech obecně nebezpečných. Páchání násilného trestného činu je vždy spjato s agresivitou, a tedy tendencí reagovat útočným způsobem. Samotná agrese je pak určitým projevem agresivity, která má za úmysl ublížit člověku, zvířeti, majetku apod. Například Jandourek (2001, s. 33) vymezuje Agresi jako *„Akt nepřátelství nebo útoku směřující vědomě k poškození druhého, k omezení jeho svobody a ke způsobení psychické nebo fyzické bolesti.“* Na druhou stranu o agresivitě se vyjadřuje Gřivna (2019, s. 273) jako o *„tendenci k bezohlednému, nemilosrdnému až brutálnímu prosazování sama sebe bez ohledu na druhé. V sociální skupině může jít o tendenci k jejímu ovládnutí, získání takového postavení, které umožní ovlivňování druhých svými názory, rozhodování o osudu nejen skupiny jako celku, ale i jejich jednotlivých členů.“* Samozřejmě, že každý z nás disponuje určitou mírou agresivity. Tato míra nás charakterizuje a vytváří naši osobnost, pomáhá nám lépe dosahovat svých cílů, ovšem tady hovoříme o agresivní poruše chování, která, jak je zmíněno výše, je spojena s násilným omezováním ostatních lidí. Samotný pojem násilí můžeme vnímat jako *„jednorázové jednání, kterým jeden člověk druhému způsobí fyzickou silou nějakou škodu“* (Jandourek, 2001, s. 168). Dalším důležitým pojmem je kriminální agrese, která je vysvětlována v užším smyslu jako *„sociálně deviantní chování, jež ohrožuje nebo porušuje zájmy chráněné trestním právem, přičemž subjekt užívá fyzické síly, její hrozby či jiné formy verbální agrese (pomluvy, urážky), často s cílem poškodit objekt činnosti“* (Netík, 1991, s. 28).

Násilné trestné činy nejsou u žen tolik časté, jako u mužů. Pokud se vyskytnou, zařazujeme mezi nejčastější trestné činy například tyto (Policie ČR, statistiky):

- § 173 z. č. 40/2009 Sb. – trestný čin loupeže,
- § 146 z. č. 40/2009 Sb. – trestný ublížení na zdraví, kdy se trestný čin dále specifikuje na §145 a tedy těžké ublížení na zdraví, §146a ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky; § 147 a 148 ublížení na zdraví z nedbalosti,
- § 353 z. č. 40/2009 Sb. – trestný čin nebezpečného vyhrožování,
- § 178 z. č. 40/2009 Sb. – trestný čin porušování domovní svobody,

U tématu násilí se pozastavíme nad tématem, které není tolik rozebírané, ovšem považují ho za nyní rozšířené, a tím je domácí násilí páchané na mužích.

Žena je ve většině případech brána jako zranitelnější a slabší bytost, kterou je třeba chránit. Ovšem pokud žena ucítí možnost mít moc nad někým slabším, stávají se násilné trestné činy mnohdy rafinovanějšími než násilné činy mužů. Často můžeme slyšet o násilí páchaném například na seniorech, svých partnerech nebo pak, a to méně častěji, na dětech.

Domácí násilí páchané na mužích již zdaleka není novým fenoménem jako tomu bývalo kdysi, ovšem ve společnosti se o něm stále příliš nemluví. Většinou se setkáváme v médiích spíše s násilím páchaným na ženách. Mnoho mužů vidí totiž ženu jako slabou a neschopnou se bránit. Řeší tím tak možné problémy ve vztazích jako je například nevěra ze strany partnerky.

Definic násilí je mnoho, můžeme zmínit například definici Voňkové a Spoustové (2008, s. 13), kdy tvrdí, že „*násilím obecně rozumíme zlé nakládání, tělesné útoky, pohrůžky obdobným chováním nebo jiným jednáním, které působí újmu na fyzickém, sexuálním nebo psychickém zdraví druhé osoby. Jde o agresi jedné osoby proti druhé (nebo jejich většímu počtu), jejímž cílem je ublížit, poškodit, poranit nebo zabít.*“ Fyzické násilí na mužích se vyskytuje také, ovšem ne tak často jako násilí psychické, které nezanechává na oběti na první pohled viditelné stopy. Žena si klade za cíl získat kontrolu nad mužem a udržet si jakési vyšší postavení. Muž si zpočátku vážnost situace neuvědomuje a pokouší se ji zlehčovat. Uvědomění vážnosti situace mnohdy nastává až po fyzickém útoku ženy na muže. Je obecně známo, že muži jsou silnější konstrukce než ženy, ovšem

takový fakt neovlivňuje to, že by se nemohli stát obětí násilí od ženy. Pokud tato situace nastane, mnoho mužů se bojí, že pokud záležitost oznámí na příslušném orgánu, tedy na policii, nikdo jim neuvěří a budou spíše je považovat za násilníky, kteří chtějí skrýt svou agresi vůči ženě. Mužům tak klesá jak sebevědomí, tak naděje na řešení problému. Jak už jsem zmiňovala výše, častější je týrání psychické, které se můžeme vybavit například pod různým zesměšňováním, poznámkami o neschopnosti muže, sexuální dominancí ženy nebo omezováním financí.

Právě zdánlivě věčné psychické a fyzické ubližování mezi partnery může vést k ublížení na zdraví dle § 146 z. č. 40/2009 Sb., kdy zákon rozlišuje dvojí stupeň závažnosti poškození zdraví a to, méně závažné ublížení na zdraví a těžkou újmu na zdraví. „Dle § 122 odst. 1 se ublížením na zdraví rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen na krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření“ (Novotný a kol., 2010, s. 42).

Pokud se partner rozhodne tuto událost ohlásit na policii a případ se řeší, je důležité zmínit, že u takového trestného činu trestní zákon ke stíhání vyžaduje souhlas poškozené osoby blízké dle § 163 Trestního řádu. „*Trestní stíhání pro trestné činy ublížení na zdraví (§ 146 trestního zákoníku), těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147 trestního zákoníku), ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 148 trestního zákoníku), ... lze zahájit a v již zahájeném trestním stíhání pokračovat pouze se souhlasem poškozeného. Je-li poškozených jedním skutkem několik, postačí souhlas, byť jen jednoho z nich.*“ Je důležité doplnit, že tento paragraf je dobrý v tom, že umožňuje, aby si lidé vyřešili problémy v rámci rodiny, ale zároveň umožňuje agresorům, co manipulují s oběťmi, aby svá oznámení „stahovali“ a tak domácí násilí může pokračovat a může se stát i něco horšího.

2.1.1.1 Vražda novorozeněte matkou

Tento trestný čin byl vybrán z důvodu jeho specifčnosti. Je specifický tím, že ho může spáchat pouze žena, a to konkrétněji matka dítěte. Ačkoli tento trestný čin nebývá častý je důležité ho v této práci zmínit právě pro jeho větší ujasnění a také pro přehled jeho páchání mezi lety 2010–2020.

Mateřství a zakládání rodiny jsou jednou z nejpřirozenějších věcí na světě. Každý z nás tedy předpokládá jisté nadšení budoucí maminky z nového života. Žena má své dítě především milovat a starat se o něj. Existují ale případy, kdy žena takovou budoucnost nechce a během těhotenství nebo bezprostředně po něm se rozhodne život novorozence ukončit. Ať je v tu chvíli příčina jakákoliv, je zapotřebí zmínit, že *„život a zdraví člověka patří k základním hodnotám chráněným trestním právem. Trestní zákoník staví jejich ochranu na čelní místo mezi ostatními ustanoveními zvláštní části.“*

Čin vraždy novorozeného dítěte matkou, stejně jako kterýkoli jiný trestný čin musí splňovat znaky skutkové podstaty trestného činu, což s sebou následně přináší právní následky stanovené příslušnou právní normou. *„Skutková podstata trestného činu vraždy novorozeněte matkou je privilegovanou skutkovou podstatou k trestnému činu vraždy podle § 140. V důvodové zprávě se k tomu uvádí, že tato privilegovaná skutková podstata je přebírána z trestního zákona č. 140/1961 Sb., neboť se v praxi osvědčila. To byl i důvod, proč se zachoval v názvu trestného činu pojem vražda, ač by mohlo být vzhledem k stavu matky – „rozrušení způsobeném porodem“, který je vyžadován pro její použití, uvažováno o zřejmě přiléhavějším názvu „zabití novorozeného dítěte matkou“, jako tomu je v § 141.“*

Vražda novorozeného dítěte matkou je trestný čin, který je specifický tím, že ho může spáchat pouze žena, a to buď při porodu anebo ihned po něm. Trestní zákoník tento čin vyjadřuje přesněji takto (§142): *„Matka, která v rozrušení způsobeném porodem úmyslně usmrtí při porodu nebo bezprostředně po něm své novorozené dítě, bude potrestána odnětím svobody na tři léta až osm let.“*

Za důležité považujeme se v této souvislosti zmínit o pasáži týkající se rozrušením způsobeném porodem. Jedná se o určité rozpoležení, které má původ ve fyziologických procesech vyvolaných porodem. Nejčastěji se můžeme setkat s pojmem poporodní deprese nebo také laktační psychóza, přičemž *„psychózou se rozumí těžké duševní onemocnění, při němž nemocný ztrácí kontakt se skutečností, kterou jinak vnímá, jinak ji hodnotí, a jinak se proto chová, přičemž si tuto změnu sám neuvědomuje“* (Vokurka, Hugo, a kol., 2009, s. 868).

Porod ženy je situace, která si žádá mnoho síly. Samotný proces, kdy se žena stává matkou a proces její nové role v životě provází mnoho psychologických, fyziologických a sociálních změn. Ženská psychika se přenastavuje na novou životní roli, která bude

zcela jiná než doposud. Žena si uvědomuje, že dítě, které se jí narodí tu s ní na světě zůstane naporád, bude za něj zodpovědná a bude se o něj starat co nejlépe dokáže. Ovšem společně s tímto je jasné starání se o domácnost a o sebe, což se může zdát pro matku nereálné. Je toho najednou příliš a pokud ke všemu nemá po boku partnera nebo rodinu, která jí bude podporovat a pomáhat, jsou její vyhlídky přinejmenším velmi špatné. Z tohoto důvodu a z důvodu působení hormonů je období po porodu velmi citlivé pro vznik psychických poruch, které mohou vést k ohrožení ženy i jejího dítěte. „*Je známo mnoho případů, kdy matka odešla z neznámých příčin s dítětem z domu a provedla nějakou neočekávanou věc, často se sebevražednými úmysly (k vraždě novorozence dochází ve 4 % případů, k sebevraždě matky pak v 5 %). Důležité však je, že matka často dělá věci automaticky, a hlavně svůj stav si neuvědomuje!*“ (Vitalion, poporodní psychóza).

Poporodní stavy matky, které mají tendenci se překlenout až do stavů depresivních není radno přehlížet. Zlehčování toho, co žena prožívá může pouze zhoršit její psychický stav. Je tedy dobré matku sledovat a vyhledat lékařskou pomoc, která může předejít možné tragédii. Tento typ trestného činu od roku 2010 do roku 2020 nebyl považován za častý. Pro představu tvoří vražda novorozence matkou 0,3 % z celkového počtu spáchaných vražd v letech 2010–2020 v České republice. Dle statistik Policie České republiky se můžeme dozvědět, že trestný čin vraždy novorozence matkou byl spáchán v letech 2010, 2011, 2012, 2013 a 2016 a to vždy jednou.

2.2.2 Majetková kriminalita

Majetkovou kriminalitu řadíme také do kriminality obecné. Trestné činy, které jsou do ní zařazené tvoří trvale nejpočetnější druh kriminality, a to i v podílu na celkové kriminalitě. Jelikož je trestných činů, které jsou zařazeny do majetkové kriminality mnoho, můžeme se inspirovat dělením na trestné činy, pro které je charakteristické získání majetku a na trestné činy, pro které je typické poškození majetku (Gřivna, 2019, s. 315).

Hlavními trestnými činy páchanými ženami, které obsahují získání majetku jsou například dle TZ:

- § 205 z. č. 40/2009 Sb., trestný čin krádeže,
- § 206 z. č. 40/2009 Sb., trestný čin zpronevěry,
- § 209 z. č. 40/2009 Sb., trestný čin podvodu

K trestným činům, které jsou také časté a jsou typické pro poškození majetku řadíme dle TZ:

- § 219 z. č. 40/2009 Sb., trestný čin zatajení věci,
- § 228 z. č. 40/2009 Sb., trestný čin poškození cizí věci

Pro lepší představu podílu žen na majetkové kriminalitě můžeme zmínit například rok 2018, kdy bylo z celkového počtu stíhaných lidí (84620) za majetkovou kriminalitu stíháno 22246 lidí a z toho 3708 žen. Takové číslo tvoří 16, 67 % ze stíhaných lidí za majetkovou kriminalitu.

Dle grafu z roku 2018, který uvádí Gřivna (2019, s. 320) ve své publikaci ohledně kriminologie můžeme konstatovat, že krádeže prosté (§ 205 TZ) tvoří více jak polovinu všech majetkových trestných činů a to přesněji 82 %. Není tedy divu, že ženy tvoří také nějaké to procento v této sestavě, jedná se totiž o poměrně jednoduchý zdroj peněz nebo obživy. Nejčastěji se ženy dopouští krádeže díky závislostním nebo finančním problémům, kdy se pokouší co nejrychleji ukrást zboží, které mohou následně prodat a koupit zrovna užívanou drogu. Pro ženy, které jsou závislé na omamných a psychotropních látkách jsou krádeže nejlehčím způsobem toho, jak si drogy brzy znovu získat. Krádež se pro ně tedy stává součástí života a jakýmsi koloběhem, který se ale z dlouhodobého hlediska opravdu nevyplácí a je velmi riskantní.

2.2.3 Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita se zabývá trestnými činy, které jsou spojené se sexualitou a sexuálními pudy člověka. Ačkoli je sexualita jednou z nejnornálnějších věcí u člověka, najdou se i takové případy, které vybočují z normálu a jsou společností nepřijatelné. Můžeme jim přidělit značnou závažnost, ovšem zastoupení těchto činů je, dá se říct, minoritní. Jak uvádí Gřivna (2019, s. 298) „za mravnostní kriminalitu můžeme označit

všechna sexuálně motivovaná jednání, která nejsou společensky tolerovatelná a akceptovatelná.“ Obecně se rozlišují sexuální trestné činy a trestné činy spojené s prostitucí. Prostituce v České republice je samozřejmě zastoupena, ovšem není nějakým způsobem regulována a není tím pádem považována za trestný čin. Ovšem existují trestné činy, které jsou s prostitucí spjaté. Jsou jimi například kuplířství (§ 189), šíření nakažlivé lidské nemoci (§ 152), ohrožení pohlavní nemocí (§ 155), obchodování s lidmi (§ 168) nebo prostituce ohrožující mravní vývoj dětí (§ 190). Pod pojmem trestné činy sexuální si můžeme představit například znásilnění (§ 185), sexuální nátlak (§ 186) nebo šíření pornografie (§ 191–192). Jaké mravnostní činy tedy mohou páchat ženy? Mezi nejvíce zastoupený trestný čin dle statistik Policie České republiky patří pohlavní zneužívání popsané v § 187, kde se uvádí:

(1) „Kdo vykoná soulož s dítětem mladším patnácti let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším patnácti let svěřeném jeho doзору, zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

(5) Příprava je trestná.“

Čírtková (2004, s. 182) popisuje sexuální zneužívání dítěte obecně jako „veškerou interakci mezi dítětem a dospělým, při níž je dítě poníženo (degradováno) na objekt uspokojení sexuálních nebo sexualizovaných potřeb dospělého.“

Ráda bych v této kapitole uvedla trestný čin, který se příliš neřeší, ovšem jeho dopady jsou přinejmenším strašné. Existují mezi lidmi ženy, které jsou schopné nechat své dítě zneužívat za účelem získání obživy. Pachatel, kterého můžeme nazývat pedofil si nejčastěji vybírá právě ženy, které mají finanční problémy a díky tomu strádají ony i jejich děti. Když žena vyhoví, zabezpečí ji finančně, kdy platí nákupy nebo například i dovolenou. Nejen, že se v takových případech jedná o sexuální zneužívání, žena jsou

pak odsuzovány za trestný čin obchodování s lidmi dle § 168 z. č. 40/2009 Sb., a za trestný čin ohrožení výchovy dítěte dle § 201 z. č. 40/2009, Sb.

Mezi konkrétní případ, který se odehrával od roku 2016 až do roku 2020 můžeme uvést matku, která nechala svou dceru zneužívat, ačkoli se posléze dozvěděla o sexuálních praktikách, které dospělý muž s dívkou provádí. Petr Dostál, si vybral holčičku jako jeho taneční asistentku, která ho doprovázela na kurzech v mateřských školkách. *„Matka dítěte svěřovala Dostálovi dceru několikrát týdně i poté, co se v říjnu 2016 dověděla o jeho sexuální orientaci. Od určité doby věděla například také to, že po bytě oba chodí nazi a objímají se. Přesto neudělala nic, aby dceru ochránila.“* Dostál učil dívku různým sexuálním praktikám a pořizoval si z aktů pornografická videa, na která se posléze koukal, protože ho uspokojovala. Matka se údajně nechala mužem zmanipulovat tvrzením, že její dceru, které je 6 let miluje a nedovolil by sni mít pohlavní styk, dokud jí nebude 15 let. Vysokoškolsky vzdělaná žena uvedla, že si její chování uvědomuje a záležitost jí bude mrzet do konce jejího života. Matce dítěte hrozilo za trestný čin obchodování s lidmi a za ohrožení mravní výchovy dítěte 8 až 15 let vězení, soud následně uložil trest výrazně nižší, a to 4,5 roku. Petr dostal *„si za znásilnění dívky a za zneužívání dalších holčiček v pražských školkách odpykává devět let vězení. Soudy mu uložily také následnou ústavní sexuologickou léčbu a maximální, tedy desetiletý zákaz práce s dětmi.“* Podle dalších informací si Petr Dostál ve vězení sáhl na život, kdy jeho jednání bylo konstatováno za sebevraždu. *Dívka má podle soudních znalců narušený morální, emoční i sexuální vývoj, rozvinul se u ní syndrom týraného dítěte a v budoucnu může trpět těžkou posttraumatickou poruchou“* (Pražský deník, 2020).

2.2.4 Hospodářská kriminalita

Takový druh kriminality je také označován jako ekonomická kriminalita nebo kriminalita „bílých límečků“, která se zabývá trestnými činy, které směřují proti hospodářskému systému a jeho fungování. Trestné činy jsou velmi rozmanité a mnohotvárné. Díky novým formám možných útoků na hospodářství státu a tím, že je do hospodářské kriminality také zahrnována kriminalita finanční, je velmi obtížné uvést přesnou definici hospodářské kriminality. Gřivna (2019, s. 332) ovšem jednu možnou definici uvádí, a to že je charakterizována jako *„protiprávní ekonomické jednání, kterým byl dosažen finanční nebo jiný prospěch na úkor konkrétního ekonomického subjektu (stát, obchodní*

společnost, fond, fyzická osoba apod.) a které naplňuje zákonné znaky skutkových podstat konkrétních trestných činů.“ Hospodářská kriminalita se zabývá trestnými činy, které jsou uvedené v IV hlavě zvláštní části trestního zákoníku, ovšem existují i závažné činy proti hospodářskému řádu, které jsou uvedeny v jiných částech trestního zákoníku. Pro lepší přehlednost těchto trestných činů jsem se rozhodla sem vložit právě toto rozdělení.

Ve IV hlavě Trestního zákoníku jsou trestné činy rozděleny do čtyř oddílů, jsou jimi:

- trestné činy proti měně a platebním prostředkům,
- trestné činy daňové, poplatkové a devizové,
- trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou,
- trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu

Trestné činy mimo IV hlavu Trestního zákoníku jsou (Gřivna, 2019, s. 332):

- *proti majetku (hlava V), především podvod (§209 TZ), zpronevěra (§206 TZ), krádež (§205 TZ), podílnictví (§214 a §215 TZ), legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216 až §217), porušení povinnosti při správě cizího majetku (§220 až §221), poškození věřitele (§222 TZ), zvýhodnění věřitele (§223 TZ), porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§225 TZ), způsobení úpadku (§ 224 TZ)*
- *obecně nebezpečné (hlava VII), především nedovolená výroba a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky (§281 TZ), nedovolená výroba a držení jaderného materiálu a zvláštního štěpného materiálu (§282 TZ)*
- *proti životnímu prostředí (hlava VIII), především poškození a ohrožení životního prostředí (§293 až §294 TZ)*
- *proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci (hlava IX), především teroristický útok (§311 TZ), sabotáž (§314 TZ)*
- *proti pořádku ve věcech veřejných (hlava X), především přijetí úplatku (§331 TZ), podplacení (§332 TZ), nepřímé úplatkářství (§333 TZ)*

Samozřejmě že i ženy se dopouští takových druhů kriminality. Dle statistik policie České republiky bývá nejčastější trestný čin podvodu § 209, zpronevěry § 206, padělání a pozměňování veřejné listiny §348 nebo neoprávněné držení platebního prostředku § 234.

3 Žena jako pachatelka trestné činnosti v letech 2010–2020 v České republice

3.1 Hlavní cíl výzkumu, metodologie

3.1.1 Hlavní cíl výzkumného šetření

Cílem průzkumu je popsat registrovanou kriminalitu páchanou ženami v ČR a zachytit její vývoj v časovém horizontu od roku 2010–2020. V průzkumu je konkrétně zachycen vývoj jednotlivých druhů ženské kriminality, a tedy násilné kriminality, majetkové kriminality, mravnostní kriminality a kriminality hospodářské. Grafickým zobrazením těchto druhů kriminální činnosti je možné prozkoumat, zda kriminalita žen v České republice klesá, stoupá nebo stagnuje.

Při průzkumu si autorka určila také průzkumné otázky, které vyjadřují dílčí cíle průzkumu a pomohou k lepší analýze žen jako pachatelek:

1. Jaká byla od roku 2010 do roku 2020 celková odsouzenost žen v ČR?
2. Jaké bylo věkové složení odsouzených žen v České republice v letech 2010 až 2020?
3. Jaký je poměr odsouzenosti mladistvých žen v populaci mladistvých delikventů?
4. Jaká trestní sazba byla nejčastěji ženám ukládána v České republice v letech 2010 až 2020?

3.1.2 Metodologie

Výzkumnou metodou je kvantitativní analýza dokumentů, kdy cílem kvantitativního výzkumu je „získat exaktní a objektivně ověřitelné údaje o zkoumané problematice. Základem kvantitativního výzkumu je měření. Je to postup získávání přesných údajů vyjádřených numericky“ (Gavora, a kol., 2010). Dle Dismana rozlišujeme dva postupy kvantitativního výzkumu, jsou jimi deduktivní a induktivní metoda. Deduktivní metoda je založena čistě na procesu usuzování, kdy z předpokladů vznikají jednotlivé závěry. Metoda induktivní je od předchozí metody velmi odlišná, protože v tomto případě začínáme pozorováním, které má za cíl najít pravidelnosti existující v objektivní realitě.

Z těch se posléze vytvoří předběžné závěry, které jsou znovu pozorovány. Konečným výsledkem je teorie (Disman, 202, s. 76).

Disman (2002, s. 168) uvádí čím je obsahová analýza typická: „*Obsahová analýza je kvantitativní, objektivní analýza sdělení jakéhokoliv druhu. Obsahová analýza se může zabývat právě tak obsahem sdělení, jako jeho formou, autorem i adresátem takového sdělení*“.

Průzkum probíhal analýzou dokumentů, kterou tvořily statistiky registrované kriminality Policie České republiky a statistiky Vězeňské služby České republiky. Tabulky a grafy jsou vytvořeny ze statistik násilné, majetkové, mravnostní a hospodářské kriminality žen. Odsouzenost, věkové složení odsouzených a délka uložených trestů jsou čerpány ze Statistik vězeňské služby za jednotlivé roky. Zjištěná data byla kvantitativně sumarizovaná, komparovaná a následně interpretovaná do tabulek a grafů. Grafy jsou použity pro grafické znázornění zachycení klesajících či stoupajících trendů.

3.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek byl vybrán ze statistik Policie České republiky a statistik Vězeňské služby a tvořily ho ženy jako pachatelky trestné činnosti. Autorka zde pracuje s výzkumným vzorkem, který je uvedený ve statistikách a jedná se tedy o výzkumný vzorek spadající pod registrovanou kriminalitu což je kriminalita, která byla nahlášena.

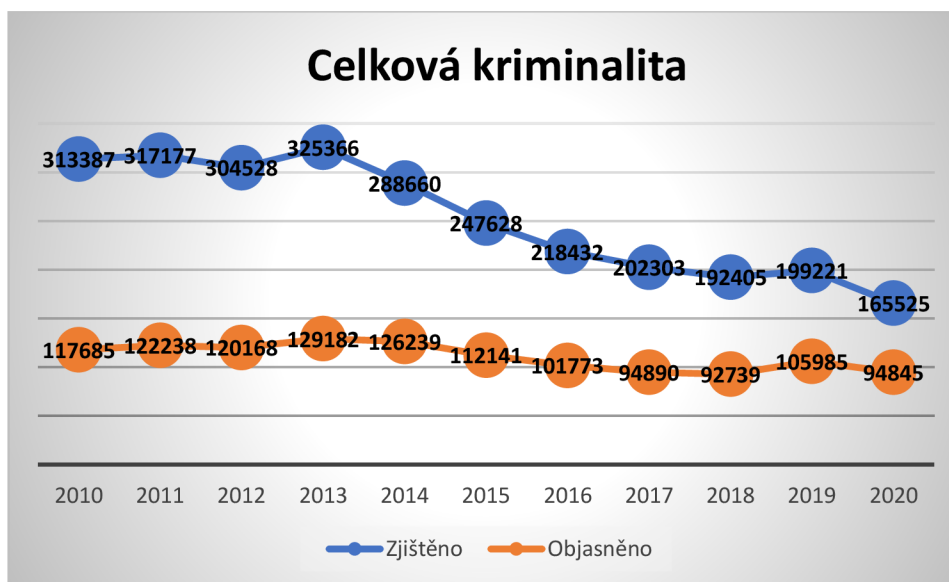
3.3 Průzkumná zjištění

Cílem průzkumu v této bakalářské práci je tedy popsat vývoj určitých druhů trestné činnosti, konkrétněji násilné, majetkové mravnostní a hospodářské kriminality žen v ČR. Bude prozkoumáván její vývoj od roku 2010 do roku 2020 v České republice a bude se zjišťovat, zda kriminalita klesá, stoupá nebo stagnuje. Dále bude v zájmu průzkumu objasnit informace o ženách jakožto o odsouzených. Bude prozkoumáno věkové složení odsouzených žen délka uložených trestů a podíl odsouzených mladistvých žen.

1) Grafické znázornění celkové kriminality

Grafické znázornění celkové kriminality je nezbytné pro objasnění celkové číselné představy o trestných činech páchaných osobami v České republice.

Graf 1 – Celková kriminalita



Zdroj: Statistiky PČR

Z grafu si můžeme povšimnout výrazného vzestupu kriminality v roce 2013. Jedním z možných důvodů může být i Klausova amnestie v roce 2013, která propustila 6500 vězňů. Tehdejší prezident České republiky Václav Klaus uvedl, že filozofie amnestie vznikala několik let. „*Smyslem bylo odpustit a prominout lidem, kteří se dopustili méně závažných trestných činů, propustit z vězení seniory a zastavit enormně dlouhá soudní řízení*“ (iDNES, Amnestie). Od roku 2013 následně můžeme pozorovat pokles celkové kriminality až do roku 2019. V tomto roce je vidět opět vzestup, konkrétně o 6816 trestných činů oproti minulému roku. V roce 2020 opět pozorujeme, že páchaní trestných činů klesá.

Důvodů klesající kriminality je poměrně velké množství. Společnost se vyvíjí a s ní roste i způsob její ochrany. Co se týče sazeb, ty jsou od roku 2010 téměř stále stejné. Samotné příklady vysvětlující klesající kriminalitu mohou být následující:

- nízká nezaměstnanost,
- prevence,
- modernější zabezpečení,
- propracovanější kamerový systém v budovách a ve městech

2) Grafické znázornění celkové kriminality žen

Vývoj celkové kriminality kopíruje i kriminalita žen.

Graf 2 – Celková kriminalita žen



Zdroj: Statistiky PČR

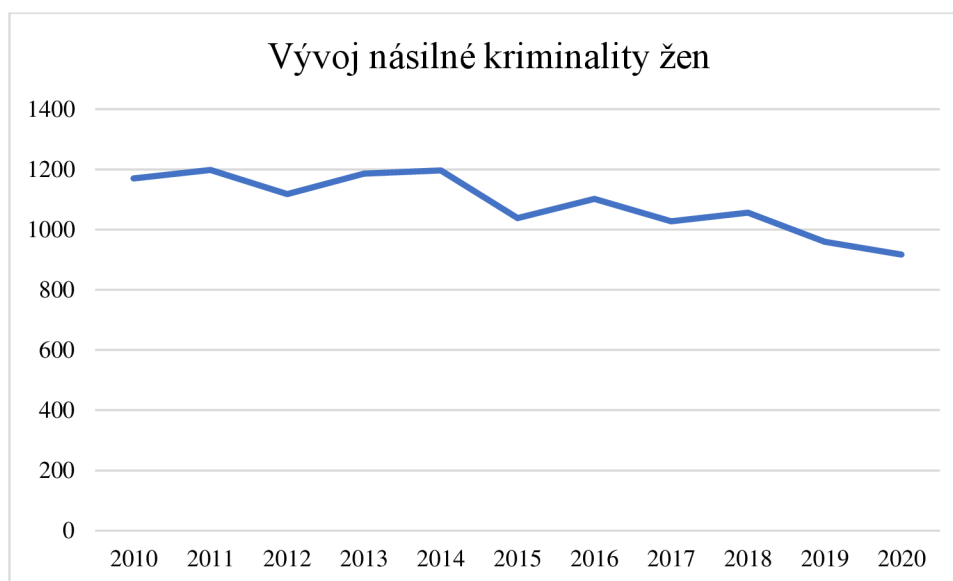
Na grafu celkové kriminality žen si můžeme všimnout stoupající tendence v roce 2013 a 2014, která může být ovlivněna již zmíněnou Klausovou amnestií. V roce 2016 je vidět patrný nárůst, který byl největším mezi lety 2010 a 2020.

3) Vývoj násilné kriminality žen od roku 2010 do roku 2020 v České republice

Tabulka 1 – Počty trestných činů násilné kriminality

Rok	Počet trestných činů spáchaných ženami
2010	1170
2011	1198
2012	1118
2013	1186
2014	1196
2015	1038
2016	1102
2017	1027
2018	1056
2019	960
2020	917

Graf 3 – Vývoj násilné kriminality žen



Zdroj: Statistiky PČR

Tabulka a graf znázorňují vývoj násilné ženské kriminality po dobu 10 let, a to od roku 2010 do roku 2020 v České republice. Z vyhodnocení grafu je patrné, že násilná kriminalita má od roku 2014 tendenci klesat. Můžeme si povšimnout, že nejvíce násilných

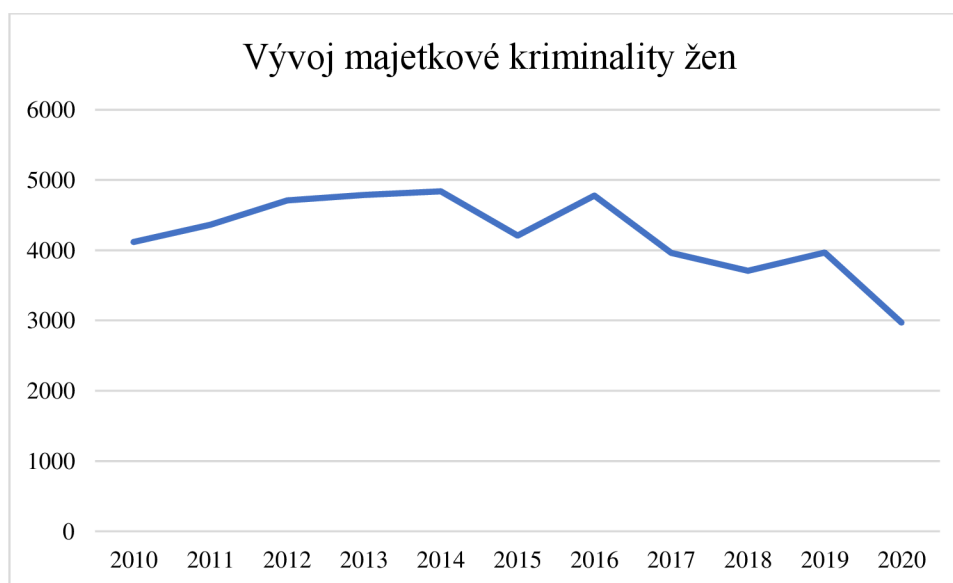
trestných činů páchaly ženy v roce 2011, naopak nejméně to bylo v roce 2020. Za období od roku 2010 do roku 2020 na území ČR spáchaly ženy celkem 169227¹ trestných činů, z toho za stejné období spáchaly 11968 násilných trestných činů, což je 7,07 % z celkového počtu trestných činů za dané období.

4) Vývoj majetkové kriminality žen od roku 2010 do roku 2020 v České republice

Tabulka 2 – Počty trestných činů majetkové kriminality

Rok	Počet trestných činů spáchaných ženami
2010	4119
2011	4362
2012	4712
2013	4789
2014	4839
2015	4208
2016	4777
2017	3961
2018	3708
2019	3969
2020	2971

Graf 4 – Vývoj majetkové kriminality žen



Zdroj: Statistiky PČR

¹ Součet všech trestných činů žen ze statistik Policie České republiky

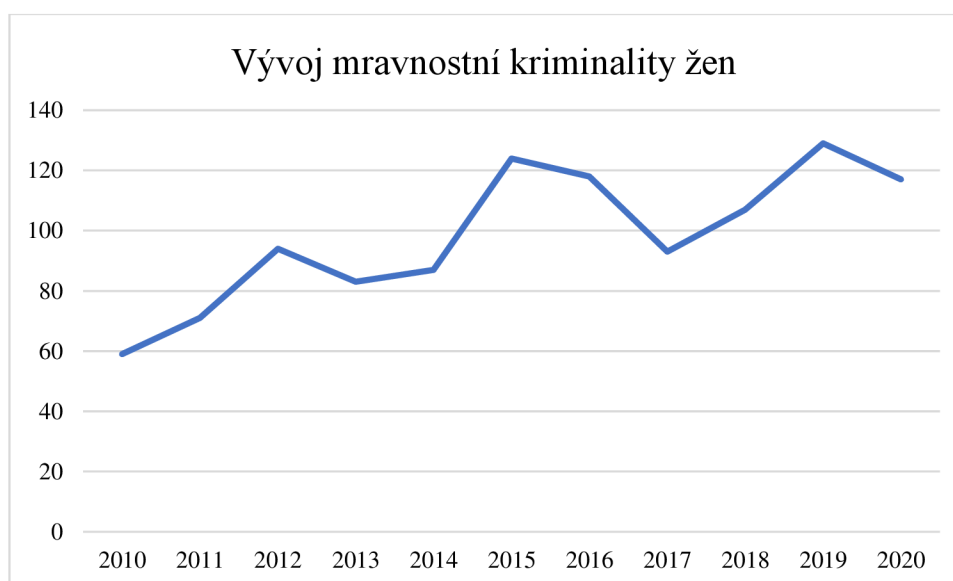
Tabulka a graf znázorňují vývoj majetkové kriminality žen v České republice od roku 2010 do roku 2020. Z výsledků grafu můžeme pozorovat nejen vyšší čísla trestných činů, ale také poněkud velké stoupání křivky od roku 2010 do roku 2014. Z grafu je patrné, že v roce 2014 bylo spácháno nejvíce trestných činů zařazených do majetkové kriminality, naopak nejméně tomu bylo v roce 2020. Za období od roku 2010 do roku 2020 na území ČR spáchaly ženy celkem 169227 trestných činů z toho za stejné období spáchaly 46415 majetkových trestných činů, což je 27,43 % z celkového počtu trestných činů za dané období.

5) Vývoj mravnostní kriminality žen od roku 2010 do roku 2020 v České republice

Tabulka 3 – Počty trestných činů mravnostní kriminality

Rok	Počet trestných činů spáchaných ženami
2010	59
2011	71
2012	94
2013	83
2014	87
2015	124
2016	118
2017	93
2018	107
2019	129
2020	117

Graf 5 – Vývoj mravnostní kriminality žen



Zdroj: Statistiky PČR

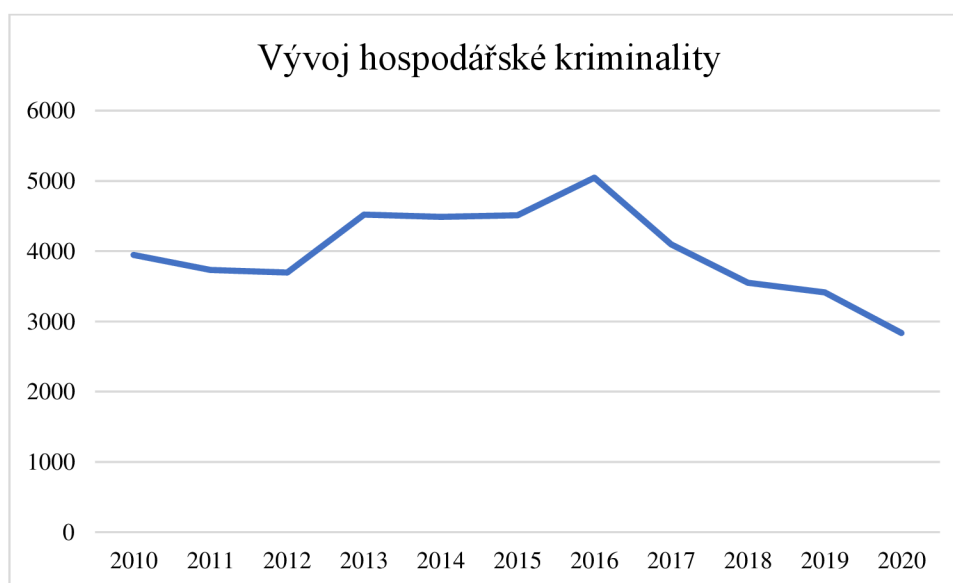
Tabulka a graf č. 3 znázorňují vývoj mravnostní kriminality žen od roku 2010 do roku 2020 v České republice. Trestné činy mravnostní můžeme považovat za minoritní, protože skutečně nejsou tak časté, jako jiné druhy trestných činů, ovšem považujeme je za velmi závažné a společností nepřijatelné. Z grafu je patrné postupné stoupání s výjimkou roků 2013 a 2017, kdy můžeme pozorovat výrazné klesání. Nejvíce mravnostních trestných činů spáchaly ženy v roce 2019, kdy se jedná o 129 mravnostních trestných činů. Naopak nejmenší počet takových činů, 59, spáchaly v roce 2010. Za období od roku 2010 do roku 2020 na území ČR spáchaly ženy celkem 169227 trestných činů z toho za stejné období spáchaly 1082 mravnostních trestných činů, což je 0,64 % z celkového počtu trestných činů za dané období.

6) Vývoj hospodářské kriminality žen od roku 2010 do roku 2020 v České republice

Tabulka 4 – Počty trestných činů hospodářské kriminality

Rok	Počet trestných činů spáchaných ženami
2010	3947
2011	3733
2012	3694
2013	4519
2014	4489
2015	4512
2016	5046
2017	4095
2018	3549
2019	3415
2020	2835

Graf 6 – Vývoj hospodářské kriminality žen



Zdroj: Statistiky PČR

Tabulka a graf č. 4 ukazují na vývoj hospodářské kriminality žen od roku 2010 do roku 2020 v České republice. Z grafu je patrné, že od roku 2010 do roku 2012 hospodářská kriminalita klesala. Následný vzestup poté pozorujeme od roku 2012 do roku 2016, kdy se odsoudilo za hospodářské trestné činy přesně 5046 žen. Od tohoto roku pozorujeme klesání až do roku 2020. Hospodářské trestné činy páchaly ženy nejvíce

v roce 2016 a nejméně v roce 2020. Za období od roku 2010 do roku 2020 na území ČR spáchaly ženy celkem 169227 trestných činů z toho za stejné období spáchaly 43834 hospodářských násilných trestných činů, což je 25,90 % z celkového počtu trestných činů za dané období.

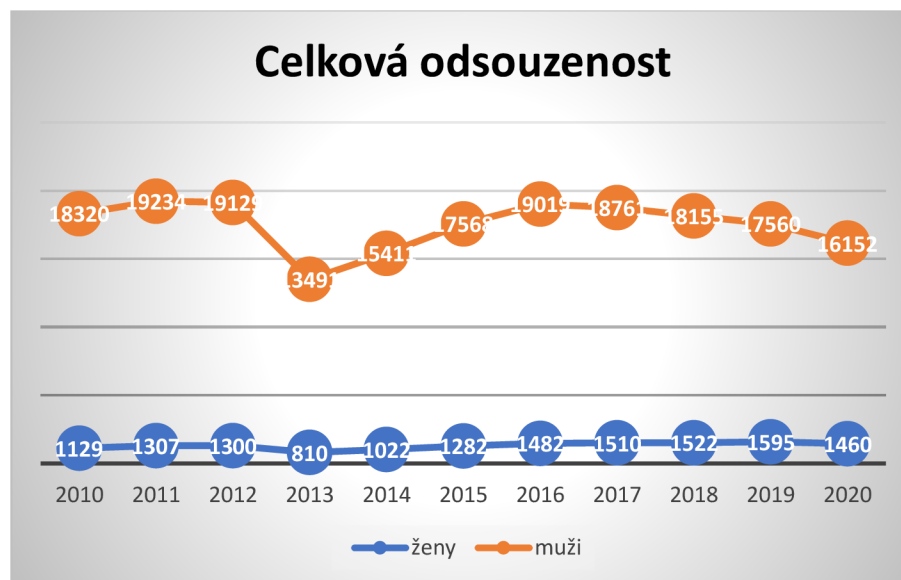
7) Odsouzenost

V této části popíšeme míru odsouzenosti žen v letech 2010 až 2020 v České republice, čímž zodpovíme průzkumnou otázku č. 1, týkající se toho, jaká byla od roku 2010 do roku 2020 celková odsouzenost žen v ČR.

Tabulka 5 – Celková odsouzenost

Roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ženy	1129	1307	1300	810	1022	1282	1482	1510	1522	1595	1460
muži	18320	19234	19129	13491	15411	17568	19019	18761	18155	17560	16152
Celkem	19449	20541	20429	14301	16433	18850	20501	20271	19677	19155	17612

Graf 7 – Celková odsouzenost



Zdroj: Statistiky VS

Celková odsouzenost od roku 2010 do roku 2020 činila 207219 odsouzených. Ženy tvořily z tohoto čísla 14379 odsouzených, což činí z celkového počtu 6,9 %. U mužů je tomu samozřejmě zcela jinak. Ti byli odsouzení v počtu 192800, což z celkové odsouzenosti činí 93 %. Při takovém porovnání je jasně patrný rozdíl v páchané kriminalitě mezi muži a ženami. Žen tedy bylo odsouzeno zhruba 14x méně než mužů.

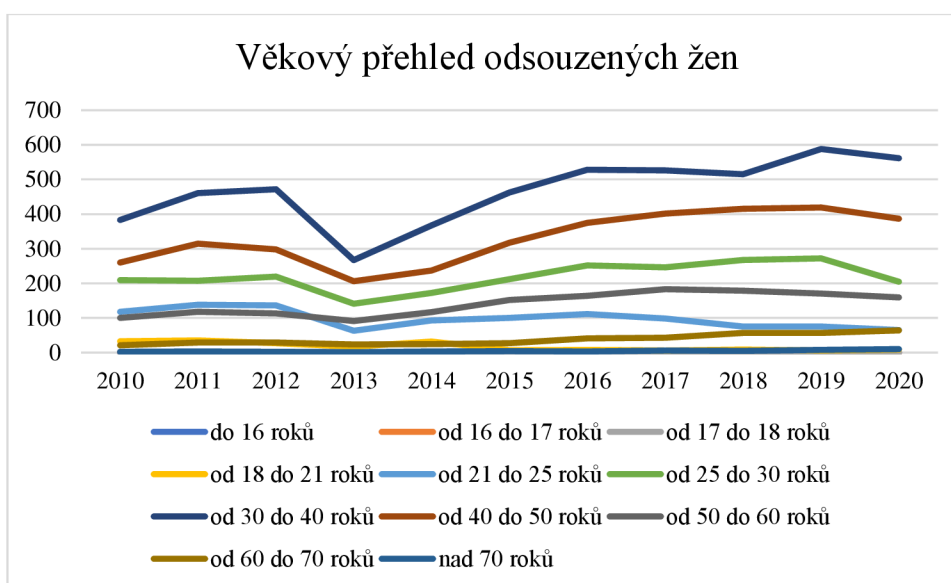
8) Věkové složení odsouzených žen

Zde popíšeme věkové složení odsouzených žen, což nám napomůže k zodpovězení otázky č. 2, a tedy toho, jaké bylo věkové složení odsouzených žen v České republice v letech 2010 až 2020.

Tabulka 6 – Věkové složení odsouzených žen

Věk	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
do 16 roků	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
od 16 do 17 roků	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
od 17 do 18 roků	2	1	2	1	0	1	0	1	0	0	0
od 18 do 21 roků	33	35	27	17	32	7	8	6	9	6	9
od 21 do 25 roků	118	138	136	63	93	100	111	98	75	75	65
od 25 do 30 roků	209	207	219	141	172	212	252	246	267	272	205
od 30 do 40 roků	383	461	472	267	367	462	528	526	515	588	561
od 40 do 50 roků	260	315	298	206	237	317	375	401	415	419	387
od 50 do 60 roků	100	118	113	91	117	152	164	183	179	170	159
od 60 do 70 roků	21	29	29	23	24	27	41	43	57	57	64
nad 70 roků	2	3	2	1	3	4	3	6	5	8	10

Graf 8 – Věkový přehled odsouzených žen



Zdroj: Statistiky VS

Výše uvedený graf znázorňuje věkový přehled odsouzených žen. Z průzkumu vyplývá téměř jasný závěr, který nám říká, že odsouzené ženy měly od roku 2010 do roku 2020 nejčastěji věk od 30 do 40 let. Z grafu je také vidět jasný pokles v roce 2013, který se týkal již zmiňované Klausovy amnestie.

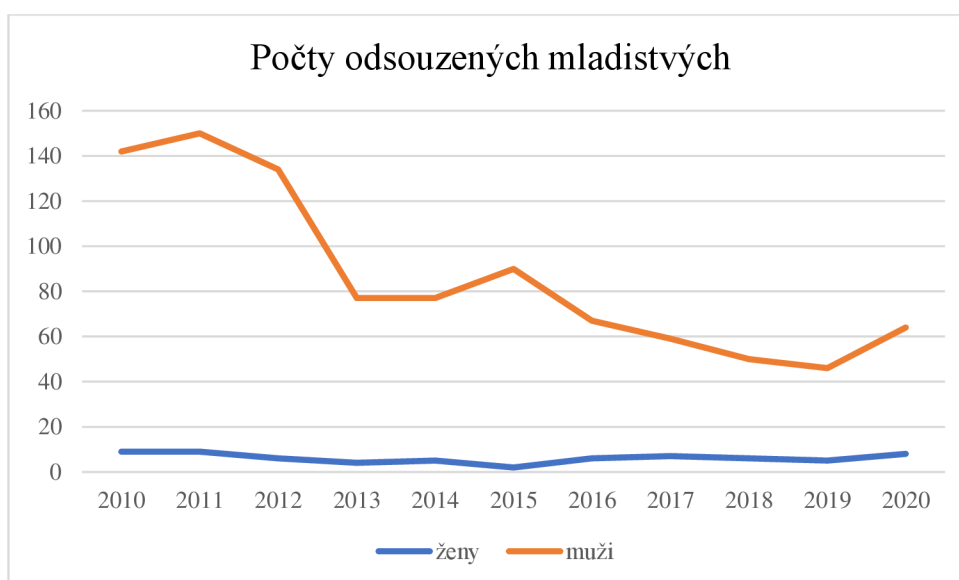
9) Odsouzenost mladistvých včetně žen

V části týkající se mladistvých odsouzených od roku 2010 do roku 2020 proběhne průzkum, který zodpoví průzkumnou otázku č. 3, a tedy jaký je poměr odsouzenosti mladistvých žen v populaci mladistvých delikventů.

Tabulka 7 – Počty odsouzených mladistvých včetně žen

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ženy	9	9	6	4	5	2	6	7	6	5	8
muži	142	150	134	77	77	90	67	59	50	46	64
Celkem	151	159	140	81	82	92	73	66	56	51	72

Graf 9 - Vývoj odsouzených mladistvých včetně žen



Zdroj: Statistiky VS

Tabulka a graf zde znázorňují vývoj mladistvých odsouzených. Pro porovnání je zde také odsouzenost mladistvých mužů. Z grafu je patrné, že ženská linka odsouzenosti mírně klesá od roku 2010 do roku 2015. Od roku 2015 pozorujeme dále stoupání mladistvých odsouzených žen, a to až do roku 2020. Poměr odsouzených mladistvých žen oproti mužům je patrný díky výrazně odlišné lince, která potvrzuje menší páchaní trestné činnosti mladistvých žen, a tedy nižší odsouzenost

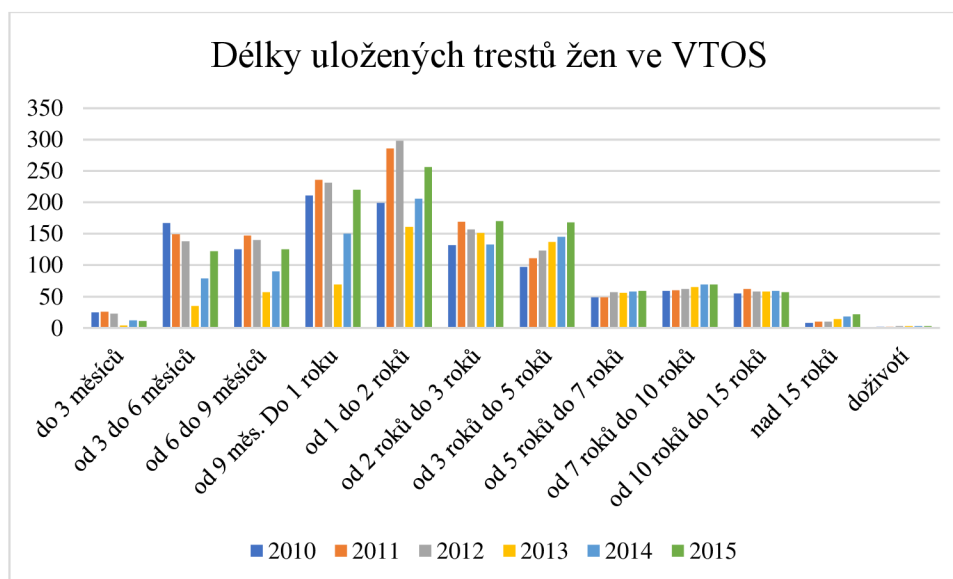
10) Vývoj počtů žen vykonávající tresty odnětí svobody dle jednotlivých délek

Pozorováním a následným prozkoumáním vývoje počtu žen vykonávajících trest odnětí svobody dle jednotlivých délek si odpovíme na otázku č. 4, která se ptá, jaká trestní sazba byla nejčastěji ženám ukládána v České republice v letech 2010 až 2020.

Tabulka 8 – Vývoj počtů žen ve VTOS dle jednotlivých délek do roku 2015

Jednotlivé roky	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Délka uloženého trestu žen						
do 3 měsíců	25	26	23	4	12	11
od 3 do 6 měsíců	167	149	138	35	79	122
od 6 do 9 měsíců	125	147	140	57	90	125
od 9 měsíců do 1 roku	211	236	231	69	150	220
od 1 do 2 roků	199	286	298	161	206	256
od 2 roků do 3 roků	132	169	157	151	133	170
od 3 roků do 5 roků	97	111	123	137	145	168
od 5 roků do 7 roků	49	49	57	56	58	59
od 7 roků do 10 roků	59	60	62	65	69	69
od 10 roků do 15 roků	55	62	58	58	59	57
nad 15 roků	8	10	10	14	18	22
doživotí	2	2	3	3	3	3

Graf 10 – Vývoj délek uložených trestů žen ve VTOS do roku 2015



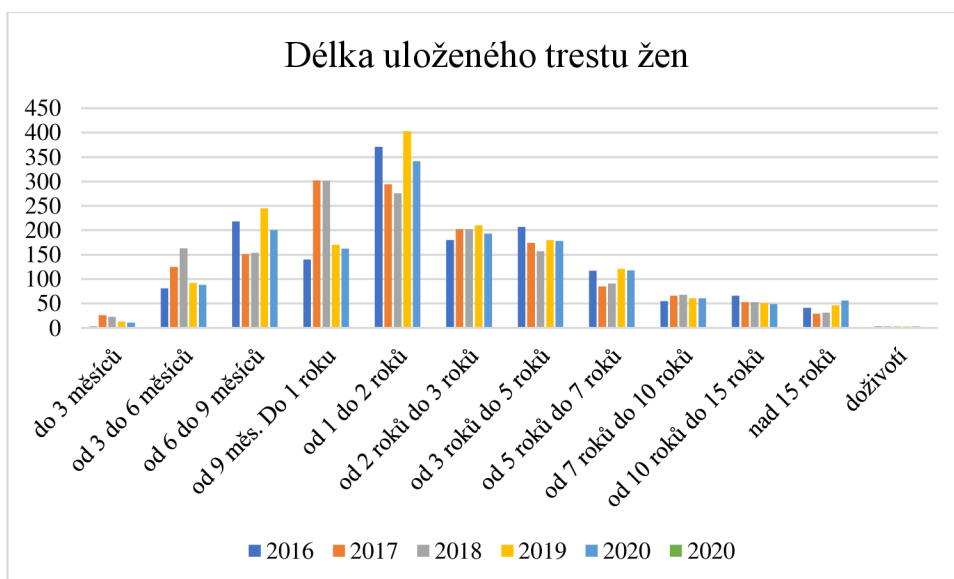
Zdroj: Statistiky VS

Z tabulky a grafu týkajících se délky uložených trestů od roku 2010 do roku 2015 je zřejmé, že délka trestu trvajícím od 1 do 2 let je nejčastější. Co se týče trestu odnětí svobody, v roce 2013 přibila jedna žena s doživotním trestem odnětí svobody. Od tohoto roku až do roku 2015 nebyla žádná žena odsouzená k trestu odnětí svobody na doživotí.

Tabulka 9 – Vývoj počtů žen ve VTOS dle jednotlivých délek od roku 2016

Jednotlivé roky	2016	2017	2018	2019	2020
Délka uloženého trestu					
do 3 měsíců	3	26	23	13	11
od 3 do 6 měsíců	81	125	163	92	88
od 6 do 9 měsíců	218	151	154	245	200
od 9 měs. do 1 roku	140	302	301	170	162
od 1 do 2 roků	371	294	276	403	341
od 2 roků do 3 roků	180	202	202	210	193
od 3 roků do 5 roků	207	174	157	180	178
od 5 roků do 7 roků	117	85	91	121	118
od 7 roků do 10 roků	55	66	68	61	61
od 10 roků do 15 roků	66	53	53	51	49
nad 15 roků	41	29	31	46	56
doživotí	3	3	3	3	3

Graf 11 – Vývoj délek uložených trestů žen ve VTOS od roku 2016



Zdroj: Statistiky VS

I z této tabulky a grafu délky uložených trestů od roku 2016 do roku 2020 je patrné, že trest od 1 do dvou let je nejvíce udělován. Doživotní trest odnětí svobody zůstává stále na čísle 3, toto číslo tvoří ty samé ženy od roku 2013.

3.4 Diskuse

Vypracované tabulky a grafy nám jasně ukázaly vývoj ženské kriminality od roku 2010 do roku 2020 v České republice.

Vývoj násilné kriminality dosáhl největších čísel v rocích 2013 a 2014 kdy v roce 2014 dosáhla násilná kriminalita žen 1196 násilných trestných činů. Od této doby násilná kriminalita žen klesala, každopádně můžeme pozorovat lehké výkyvy.

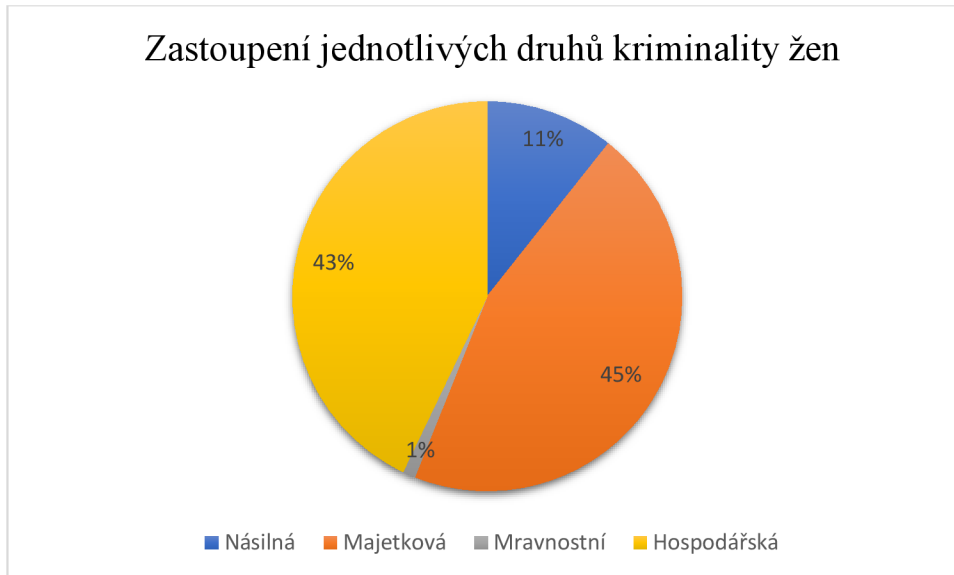
Vývoj majetkové kriminality se odehrává v mnohonásobně větších číslech, což svědčí o tom, že ženy nejsou tak agresivní a násilné na rozdíl od mužů. O menší agresivitě žen se vyjadřuje Urbanová a kol. (2004, s. 25), kdy uvádí, že významnou roli hraje socializace. *„Socializace do stereotypem pohlaví určené specifické role má přispívat k tomu, že si ženy vytvářejí méně agresivní a méně akční vzory chování. Existují poznatky o tom, že dívky podléhají silnější sociální kontrole, zvláště v rámci rodiny je na ně více dohlíženo, a že ve srovnání s chlapci mají méně prostoru ke společenským experimentům.“* Od roku 2010 do roku 2014 jsme mohli z grafu pozorovat stále stoupající křivku. Podobných čísel dosáhla majetková kriminalita také v roce 2016, ovšem od tohoto roku majetková kriminalita žen stále klesá, a to až do roku 2020.

Vývoj mravnostní kriminality žen nám bohužel zobrazuje veliké výkyvy a stoupání tohoto druhu trestných činů. v roce 2019 bylo registrováno celkem 129 mravnostních činů spáchaných ženami. V roce 2020 bylo posléze registrováno o 12 mravnostních trestných činů žen méně. Celkově však můžeme zhodnotit, že mravnostní kriminalita žen tvoří jen zanedbatelnou část z celkové kriminality žen

Vývoj hospodářské kriminality žen se také pohybuje ve zcela jiných číslech. Hospodářské trestné činy žen dosáhly nejvyššího bodu v roce 2016, když se jednalo u více než 5000 trestných činů.

Graf uvedený níže slouží ke znázornění jednotlivých druhů kriminality žen v období od roku 2010 do roku 2020 v České republice. Potvrzuje nám, že majetková (45 %) a hospodářská (43 %) kriminalita žen byla za toto období nejvíce zastoupena.

Graf 12 - zastoupení jednotlivých druhů kriminality žen od roku 2010 do roku 2020



Zdroj: Statistiky PČR

3.5 Vyhodnocení průzkumných otázek

1. Jaká byla od roku 2010 do roku 2020 celková odsouzenost a odsouzenost žen v ČR?

Pomocí grafu bylo zjištěno, že celková odsouzenost činila 207219 odsouzených lidí. Z tohoto čísla tvořily ženy 14379 odsouzených, což je 6,9 %. Z grafu je na první pohled vidět rozdíl v celkové odsouzenosti žen a mužů, kdy muži tvoří zhruba 93 % z celkové odsouzenosti. Největší změny se odehrály v roce 2013, kdy můžeme pozorovat vzestup kriminality a zároveň pokles odsouzenosti. Vzestup celkové kriminální linky v roce 2013 je kopírován i linkou kriminality žen. Častější páchaní trestných činů bylo způsobeno v největší míře Klausovou amnestií, která propustila více jak 6000 vězňů. Z tohoto důvodu si můžeme na grafu týkajícím se odsouzenosti žen a mužů povšimnout výrazného poklesu. Výrazný pokles je sice vidět lépe na lince odsouzenosti mužů z důvodu větší odsouzenosti a páchaní více trestných činů obecně, ale pokud se zaměříme správně, i linka odsouzených žen poklesla. Pokles kriminality závisí také na systému prevence v České republice. Prevence je jednou z nejdůležitějších věcí ať už se týká jakéhokoli tématu, které může mít negativní dopad ať už na společnost nebo na člověka jako samostatnou jednotku. Konkrétně prevence kriminality pomáhá redukovat počet trestných činů poměrně úspěšně. Rozlišujeme tři struktury prevence kriminality (Ministerstvo vnitra ČR):

- Sociální prevenci,
- Situační prevenci,
- Prevenci viktimmnosti

Dalšími faktory mohou být: minimalizování rozdílů ve finančním ohodnocení žen, dále minimalizování rozdílů v sociálním postavení, ale také v posilnění ochrany práv žen, a to jak ve smyslu interrupce, tak ve smyslu ochrany před partnerským násilím.

2. Jaké bylo věkové složení odsouzených žen V České republice v letech 2010 až 2020?

Pomocí grafu a tabulky věkového složení odsouzených žen jsme zjistili, že ženy jsou nejčastěji odsouzeny, a tedy páchají nejčastěji trestný čin mezi 30 a 40 rokem života. Ovšem může to také souviset s dlouhými soudními konáními, kdy žena spáchala trestný

čin v nižším věku, ale byla odsouzená až s odstupem času. Vágnerová (2008, s. 72) v této souvislosti uvádí, že období od dvaceti do čtyřiceti let interpretuje „kritický souběh životních událostí“. Pod takovými událostmi si můžeme přestavit důležité mezníky nebo rozhodnutí, které především v tuto dobu výrazně ovlivní naši budoucnost. „*Rozhodnutí, která člověk učiní na počátku dospělosti, mohou zásadně modifikovat průběh následujících období, protože nasměrují změny, které mohou být nevratné*“ (Vágnerová, 2008, s. 72). Můžeme tedy říct, že se jedná o období plné změn, které buď pozitivně nebo negativně ovlivňují naši osobnost. Věková hranice od 30 do 40 let je spojena se změnami profesního postavení, s trvalou formou partnerství a s rodičovstvím, což sebou nese prostor pro veliké změny. Změny fyzické i psychické.

Trvalé partnerství nebo manželství může být zdrojem radosti, osobního rozvoje a učení se novým rolím, ovšem v mnoha případech s sebou nese také stinné stránky. V takovém typu vztahu mezi dvěma lidmi se nejčastěji právě od 20 do 40 roku života vyskytují problémy mezi partnery a také problémy ve výchově dětí a neshody, které mohou vyústit až ke kriminálnímu jednání. Nejčastěji se jedná například o trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 z. č. 40/2009 Sb., domácí násilí páchané na mužích nebo dokonce o ublížení na zdraví dle § 146 z. č. 40/2009 Sb. Pracovní příležitosti a nejisté rodinné a partnerské postavení (ženy samoživitelky) pak mohou vést například k trestnému činu podvodu dle § 209 z. č. 40/2009 Sb.

Genderová identita a diferenciací rolí hraje také důležitou část v tomto tématu. V období mladé dospělosti dochází k nejvýraznější diferenciaci ženské a mužské role.

Žena je tradicí brána jako submisivní bytost, která by se měla spíše přizpůsobovat společenským očekáváním. Je více emočně založená a přemýšlí nad věcmi jinak než muž. Vágnerová (2008, s. 77) se přesně vyjadřuje, že „*negativním extrémem uvedeného aspektu ženskosti je nadměrná závislost, slabost a demonstrovaná bezmocnost, která může mít v krajním případě až charakter vydírání. Ženy jsou ve skutečnosti výrazně méně agresivní. Avšak vzhledem k tomu, že společnost je k ženské agresi mnohem méně tolerantní než k podobným projevům u mužů, ženy se jí naučily projevat skrytějším způsobem.*“ Ve 30 a 40 roku života ženy dochází tedy také k uvědomování si toho, jak společnost na ženy nahlíží. Žena se snaží vyrovnávat mužům, kteří na ně mají veliké nároky. Jak uvádí Vágnerová (2008, s. 77), žena je citlivější bytostí než muž „*větší*

citlivost se může projevovat tendencí chápat jakékoli výhrady či kritiku spíš jako odmítnutí než jako způsob hodnocení konkrétního projevu.“

Ženy jednájí velmi často pod vlivem emocí a hormonů, tím je myšleno zpravidla páčání trestných činů motivovaných z lásky, ze žárlivosti apod. To můžeme brát jako nevýhodu, která může v některých případech ovlivnit ženu natolik, že se může stát něco, co sama udělat nechtěla.

3. Jaký je poměr odsouzenosti žen mladistvých žen v populaci mladistvých delikventů?

Z tabulky a následně zpracovaného grafu je patrný pokles odsouzenosti mladistvých mužů i žen (pro porovnání). Křivka ženské odsouzenosti mladistvých ukazuje jasné klesání od roku 2010 do roku 2013. Zjistili jsme, že po roce 2013 křivka stoupá a znázorňuje větší odsouzenost jak u žen, tak převážně u mužů. Takový jev má opět spojitost s propouštěním vězňů na svobodu v roce 2013. Následný vzestup je zapříčiněn tím, že propuštění odsouzení lidé začínají páchat trestnou činnost znovu, křivka tedy viditelně stoupá. Mezi skutečnosti, díky kterým křivka stoupá můžeme zahrnout například prostituci, která může být řešením pro určité problémy mladistvých žen. Prostituce u mladých žen ve většině případech řeší nedostatek finančních prostředků k zaplacení různých záležitostí, týkajících se studia nebo také návykových látek. Konzumace návykových látek je tedy s tématem prostituce úzce spjatá. Výdělek pomocí prostituce ženám příjemný ve většině případech není, jedná se ale o spolehlivý zisk peněz. Pokud je prostituce nadále konána „*obce jsou oprávněny provést regulaci nabízení prostituce obecně závaznou vyhláškou podle ustanovení § 10 písm. a) zákona o obcích buď zákazem této činnosti na všech veřejných prostranstvích, nebo pouze vymezením veřejných prostranství, na kterých tuto činnost povolí*“ (Ministerstvo vnitra ČR). Významným a velmi zastoupeným faktorem nárůstu kriminálního jednání mladistvých je také ztráta sociálního zázemí, kdy můžeme například hovořit o přeřazení do dětského domova nebo následný útěk z něj. Takové období může nastat již ve školním věku dítěte a je velmi náročné na psychiku. Nefunkčnost rodiny představuje pro dítě značnou zátěž, která má za následek nevyvinutí dostatečné socializace, emočního prožívání a norem chování. Takové následky si s sebou nese až do pozdějšího věku. Vlivem těchto faktorů mají mladiství nadosah vrstevnické skupiny obvykle s podobnými problémy. Takové problémy se často řeší únikem z reality pomocí drog nebo páčáním trestné činnosti.

Jaká trestní sazba byla nejčastěji ženám ukládána v České republice v letech 2010 až 2020?

Z vývoje jednotlivých délek uložených trestů odnětí svobody žen vyšlo najevo, že nejčastěji od roku 2010 do roku 2020 byl uložen trest v období od 1 do 2 let. Jedná se tedy o přečiny dle § 14, které jsou v Trestním zákoně vyjádřeny jako „*všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.*“

3.6 Navrhovaná opatření

Kriminalita je jev, který ve společnosti přetrvává velmi dlouhou dobu a který s velkou pravděpodobností stále přetrvávat bude, a to i navzdory různým opatřením, která se postupem času vyvíjejí. Ovšem zvyšováním povědomosti o vybraných záležitostech můžeme napomoci k tomu, abychom se cítili bezpečněji ve všech ohledech. Za jedny z nejdůležitějších považujeme následující, i když výčet všech by patrně přesahoval limity bakalářské práce.

Prvním návrhem, který autorka stanovila je zvýšení povědomosti o latentní kriminalitě. Tato bakalářská práce, a především průzkum byl realizován na základě kriminality registrované. Nesmíme opomínat, že čísla kriminálních činů, která jsou registrovaná a zpracovaná do statistik, by byla ve skutečnosti vyšší s kriminalitou skrytou. Je tedy zapotřebí zvýšit povědomost o takových činech, pomocí médií nebo článků. Jde o to, aby se lidé, kterých se týká například týrání osob ve společné domácnosti (§199) nebo násilí, nebáli včas informovat příslušný státní orgán. Díky lepší všeobecné informovanosti se lidé přestanou bát takové činy hlásit a může se jim pomoci k vyřešení problému. K tomuto tématu se tento rok vyjádřil i plk. Ondřej Moravčík (PČR), který uvádí, že „*počet registrovaných trestných činů klesá již několikátým rokem. Nicméně je nutné konstatovat, že stále existuje velké množství latentních trestných činů. Právě na tuto oblast se v následujícím období chceme zaměřit.*“ Díky tomuto tvrzení se potvrzuje klesání registrované kriminality a zároveň snaha o řešení kriminality skryté.

Dalším navrhovaným opatřením je zvyšování propagace babyboxů, které v tomto případě vychází z předpokladu, kdy matka čekající dítě uvažuje o ukončení svého života nebo života dítěte. Její vyhlídky jsou v takovou chvíli přinejmenším velmi špatné Toto opatření

je úzce spjato s vraždou novorozeněte matkou. Pokud by existovala lepší propagace babyboxů, mohlo by se zachránit více lidských životů.

Třetím opatřením vycházejícím z této bakalářské práce by bylo rozšiřování informací ohledně poporodní psychózy, která bývá podceňovaná. Pokud by se podařilo veřejnosti zviditelnit, jak je toto období pro ženu těžké a spjaté s různými i nevhodnými myšlenkami, mohlo by se předejít případným tragickým událostem.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci jsme se zabývali ženou jako pachatelkou trestné činnosti v České republice v letech 2010 až 2020. Cílem této práce bylo analyzovat trestnou činnost žen a ženu jako pachatelku v rozmezí od roku 2010 do roku 2020 v České republice.

Teoretická část byla zaměřena na seznámení s problematikou daného tématu. Nejprve byly uvedeny potřebné pojmy, které jsou nezbytné pro pochopení bakalářské práce. Navazující kapitola byla zaměřena na teorie ženské kriminality, kdy byly nastíněny faktory a vlivy ovlivňující ženu jako budoucí pachatelku trestné činnosti. Byly vybrány tři základní teorie, které téma nejlépe vystihují. Jednalo se tedy o biologickou, psychologickou a sociologickou teorii. Díky takovému rozdělení, které vystihuje téměř vše, se pohled na kriminalitu žen dal lépe uchopit a dalo se s ní lépe pracovat.

Ženu jako možnou pachatelku může ovlivnit mnoho faktorů, které mohou trvat již od dětství. Hlavním kamenem úrazu je výchova, rodina a tedy prostředí, kde člověk vyrůstá. Pokud je vývoj člověka zanedbávaný a pokud se vyskytuje v prostředí, které není pro například již malé dítě vhodné, může být narušeno osvojování pravidel chování, emoční vývoj, socializace apod. Takové faktory se pak mohou projevit i v dospělosti, společně s menší psychickou odolností.

Další kapitola byla věnována druhům kriminality s ohledem na ženu jako pachatelku. Byly zde znázorněny hlavní druhy kriminality, kterými jsou násilná, majetková, mravnostní a hospodářská kriminalita. Jednotlivé druhy kriminality byly popsány a bylo také uvedeno, jaké trestné činy jsou ženami páčány nejčastěji.

Empirická část si kladla za cíl popsat registrovanou kriminalitu páchanou ženami v ČR a zachytit její vývoj v časovém horizontu od roku 2010–2020. Pomocí tabulek a grafů byla popsána celková kriminalita a kriminalita žen, kriminalita násilná, majetková, mravnostní a hospodářská. Dále byla prozkoumána odsouzenost, délka uložených trestů a věk odsouzených žen.

Lze vyslovit závěr, že realizovanou deskripcí a analýzou trestné činnosti žen v České republice jsme zjistili, že míra ženské kriminality klesá. Ženy totiž spáchaly k roku 2020 méně trestných činů než v předchozích letech. Menší páčání trestných činů se týká násilné, majetkové, mravnostní i hospodářské kriminality.

Seznam použitých zdrojů

Internetové zdroje

GAVORA, P., a kol. 2010. *Elektronická učebnice pedagogického výskumu*. [online]. [vid. 5.10.2022]. Bratislava: Univerzita Komenského, 2010. Dostupné na: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk>. ISBN 978–80–223–2951–4.

iDNES. *Amnestie, kterou nikdo nečekal, aneb Klausovo překvapení v přímém přenosu* [online]. 4.11.2019. [vid. 14.11.2022]. Dostupné z: [Amnestie, kterou nikdo nečekal, aneb Klausovo překvapení v přímém přenosu - iDNES.cz](https://www.idnes.cz/Amnestie-terou-nikdo-necekal-aneb-Klausovo-prekvapeni-v-primem-prenosu---iDNES.cz)

Ministerstvo vnitra České republiky. *Prevence kriminality* [online]. [vid. 14.11.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. *Veřejné nabízení a poskytování sexuálních služeb* [online]. [vid. 29.11.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/verejne-nabizeni-a-poskytovani-sexualnich-sluzeb.aspx>

MORAVČÍK, O., 2021. *Vývoj registrované kriminality v roce 2021*. [online]. Policie České republiky. [vid. 30.11.2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2021.aspx>

Pražský deník, 2020. *Matka nechávala dceru u pedofila. Dostala čtyři a půl roku vězení* [online]. 23.1.2020. [vid. 5.10.2022]. Dostupné z: <https://prazsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/matka-nechavala-dceru-u-pedofila-dostala-ctyri-a-pul-roku-vezeni-20200123.html>

VICHLENDA, M., KRČEK, I., 2011. *Kriminologie* [online]. Karviná: Studijní opora pro Střední odbornou školu ochrany osob a majetku s.r.o. [vid. 9.9.2022]. Dostupné z: <https://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>.

Vitalion. *Poporodní psychóza* [online]. [vid. 5.10.2022]. Dostupné z: <https://nemoci.vitalion.cz/poporodni-psychoza/>

Knižní zdroje

BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K., 2007. *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti (psychologické a kriminologické aspekty)*. 1. vydání. Vydavatelství KUFR: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 978-80-7338-063-2.

ČÍRTKOVÁ, L., 2004. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.

DISMAN, M., 2002. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Univerzita Karlova v Praze, Karolinum. ISBN 80-246-0139-7.

GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. A kol., 2019. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR a. s. ISBN 978-80-7598-554-5.

JANDOUREK, J., 2001. *Sociologický slovník*. 1. vydání. Praha: Portál. ISBN 80-7178-535-0.

NETÍK, K., a kol., 1991. *Vybrané kapitoly z forenzní psychologie pro právníky*. 1. vydání. Univerzita Karlova. ISBN 80-7066-518-1.

NOVOTNÝ, O., VOKOUN, R., ŠÁMAL, P., a kol., 2010. *Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. 6. přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. ISBN 978-80-7357-509-0.

Trestní předpisy ÚZ, 2022. Přehled zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Nakladatelství Sagit. ISBN 978-80-7488-494-8.

URBANOVÁ, M., VEČEŘA, M., 2004. *Ženská delikvence. Teoreticko-empirická studie k problému právních postojů a hodnotových orientací delikventních žen*. 1. vydání. Masarykova Univerzita v Brně. ISBN 80-210-3608-7.

URBANOVÁ, M., a kol., 2004. *Ženská delikvence jako sociální jev*. 1. vydání. Masarykova univerzita v Brně. ISBN 80-2103609-5.

VÁGNEROVÁ, M., 2008. *Vývojová psychologie pro obor penitenciární péče*. Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-307-1.

VOKURKA, M., HUGO, J., a kol., 2009. *Velký lékařský slovník*. 8. vydání. Maxdorf. ISBN 978-80-7345-166-0.

VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I., 2008. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2. přepracované vydání. Praha: proFem. ISBN 978-80-903626-7-3.

ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M., 2004. *Kriminologie a prevence kriminality*. 1. vydání. Armex Publishing s. r. o. ISBN 80-86795-05-5.